

A

*Majosházaí
Napraforgó Óvoda*

Pedagógiai Programja

2015.

1. AZ INTÉZMÉNY ADATAI:

Az óvoda neve:

Napraforgó Óvoda
Majosháza, Kossuth utca 71. 2339
Tel: 06-24/476-073
06-30/829-45-34

Fenntartó:

Majosháza Község Önkormányzat Polgármesteri Hivatala
Majosháza, Kossuth utca 34. 2339
Tel: 06-24/511-830

Óvodavezető:

Nagyné Szecsei Monika

A PROGRAM KÉSZÍTŐI:

Horváthné Végh Julianna
Nagyné Szecsei Monika

Szerkesztette:

Nagyné Szecsei Monika

Kiegészítések, módosítások, véleményezte és elfogadta:

a nevelőtestület

A nevelőtestület tagjai:

Horváthné Végh Julianna
Nagy Lajosné
Nagyné Szecsei Monika

2. BEVEZETŐ

Gazdasági, társadalmi válság által erősen érintett, agglomerációs térségben élünk. Sok családnak okoz gondot a mindennapi megélhetés, a létbizonytalanság. A jövő nemzedékéért érzett felelősség körültekintő döntéshozatalt kíván az oktatásban résztvevőktől: fenntartótól, pedagógusoktól és szülőktől egyaránt. Ezért törekszünk a még jobb együttműködés kialakítására. Az eredményes munka szolgálatába kívánjuk állítani az egyéni bánásmód különböző formáit, úgy a tehetséges, mint a felzárkóztatást igénylő gyermekeknél. Célunk, hogy minden gyerek a neki megfelelő nevelésben, oktatásban részesüljön. Célunk megvalósítása érdekében igen nagy súlyt helyezünk a családokkal kialakított együttműködésre.

Ebben a szakmai dokumentumban nevelőtestületünk arra törekedett, hogy megfogalmazza az időszerű pedagógiai elképzeléseit:

- azt a formát, amelyben az intézmény működése során teljesíteni kívánja az Óvodai nevelés országos alapprogramját,
- azokat a nevelési feladatokat, amellyel segíti a gyermekek fejlődését, közösségi életre való felkészülését, a szociális hátrányok leküzdését, a fogyatékoságból eredő hátrányok csökkentését,
- mindazokat az elvárásokat, amellyel szemben a helyi fenntartó a lakosok felé kötelezettséget vállalt a 3-7 éves gyermekek óvodai nevelését illetően.

Nevelőmunkánk akkor eredményes, ha a gyermekek személyiségét megismerjük, elfogadjuk, érzelmi biztonságot teremtünk számukra. Egyéniségüket tiszteletben tartva törekszünk arra, hogy az új ismeretek befogadására nyitottak és felkészültek legyenek.

- Olyan szeretetteljes légkör kialakítása, amely a gyerekek érdekeit, egyéni igényeit tartja szem előtt, jó közérzetet biztosít.
- Fontosnak tartjuk a gyermeki személyiség tiszteletét, elfogadását, megismerését és a róluk való gondoskodást. Az egyéni bánásmód és a differenciálás minden gyermeknek jár.
- Sikerorientált, kommunikáló, a környezetben jól eligazodó, problémájuk megoldásában aktívan közreműködő, sajátos megoldást kereső gyermekek nevelése.
- A gyerek fejlettségéből kiinduló, természetes környezetben, játékban öntevékeny részvétellel szerzett tapasztalatokra, ismeretekre épülő képességfejlesztés.

- Törekvés a gyermeki szabadság és az óvónők módszertani szabadságának biztosítására.
- Mindenki önmagához mért értékelése, fejlődés elősegítése.

Óvodai Nevelési Programunk, a *Tevékenységek központú óvodai nevelési program* alapján íródott. A gyermek központi tevékenysége a játék. A szorgalmas hétköznapiak után az ünnepekre való játékos készülődés és az ünnepnapokat átfutó bensőséges összetartás élménye a szocializáció melegágya, melyben fontos szerep jut az egymásra való odafigyelésnek a másság elfogadásának. A szocializációs szempontokból fontos közös élmény így hatja át az óvodai élet mindennapjait.

2.1. Gyermekkép

Gyermekközpontú óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség kibontakoztatására irányul, biztonságos környezetével, szeretetteljes és mindenkit elfogadó családi légkörével. A gyermek érdekeit figyelembe véve alakítjuk életünket. A gyermekeket önálló személyiségnek fogadjuk el, akik saját ritmusukban fejlődnek. A törődő gondoskodás nyomán megtanulják saját szükségleteik kielégítését. Segíteni kell önmaguk megismerésében, fontosságának megtalálásában. Minden gyermek őszinte légkörre és bizalomra vágyik. Célunk, hogy a gyermekek az óvodai élet mindennapi kalandjai során társaival, a felnőttekkel, környezetével szemben váljanak:

- képessé a szeretetre, érzékeny, őszintévé,
- birtokában legyenek olyan képességeknek és készségeknek, melyek lehetővé teszik számukra a világ dolgaiban való eligazodást,
- tudjanak kapcsolatokat teremteni, jól kommunikálni,
- éljenek harmóniában környezetükkel és önmagukkal,
- nyitott személyiségűvé és toleránsá.

2.2. Óvodakép

Óvodai nevelésünk célja, hogy a gyermekek élmény-gazdag környezetben és az egyéni fejlődési ütemük tiszteletbetartásával önálló gondolkodású, autonóm személyiségekké váljanak. Nyugodt, érzelmi biztonságot nyújtó, családi légkör megteremtésén keresztül, a gyermekek meglévő tapasztalatainak felhasználásával tovább alakítsuk személyiségüket, társas kapcsolataikat, viselkedési szokásaikat, nyelvi nevelésüket, az integráció

lehetőségének biztosításával. Olyan magatartásforma kialakítására törekszünk, amely a környezet iránti érzékenységben teljesebbé válik. Biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését a más társadalomból, országból érkezett gyermekek integrálása esetén. Gyermekközpontúság, élményre épülő játékközpontúság, kommunikáció, szociális érzékenységre nevelés. Mind ez a gyermekek sokszínű tevékenységeink biztosításával kívánjuk elérni, egy olyan nevelési rendszerben, melynek feltétele a gyermek életkori sajátosságaihoz igazodó optimális környezet.

3. HELYZETELEMZÉS

Majosháza Budapesttől 30 km-re, a soroksári Duna-ág mellett fekvő település. Az évtizedek óta itt élő lakók mellett – a község infrastrukturális fejlődése miatt – sokan költöztek a településre az elmúlt években.

Óvodánk történelmi múltra tekint vissza. Az 50-es évek elején épült – Piróth Pálné tulajdonában lévő – parasztházat államosították.

1952-től lett az épületből óvoda, mely a nyár folyamán adott „otthont” pár gyermek számára, akikre 1 felnőtt vigyázott.

1953. szeptember 1-én nyitotta meg kapuit először az intézmény, 45 gyermekkel, 1 óvónővel, 1 dajkával és 1 szakácsnővel. Az első szoba volt a csoportszoba, a középső helyiség egy átjáró folyosó és a hátsó rész pedig a konyha.

Később Sipos István tervei alapján készült el az új rész, ekkor már 2 csoportszobával.

Az épület állaga nem korszerű, folyamatos karbantartásra szorul, szükséges lenne a korszerűsítésre.

Óvodánk önkormányzati fenntartású, 2 részben osztott csoporttal működik, 60 férőhelyen neveli a gyermekeket.

Óvodapedagógusaink, dajkáink gyermekszeretők, az új dolgok iránt fogékonyak, továbbképzéseken szívesen vennének részt.

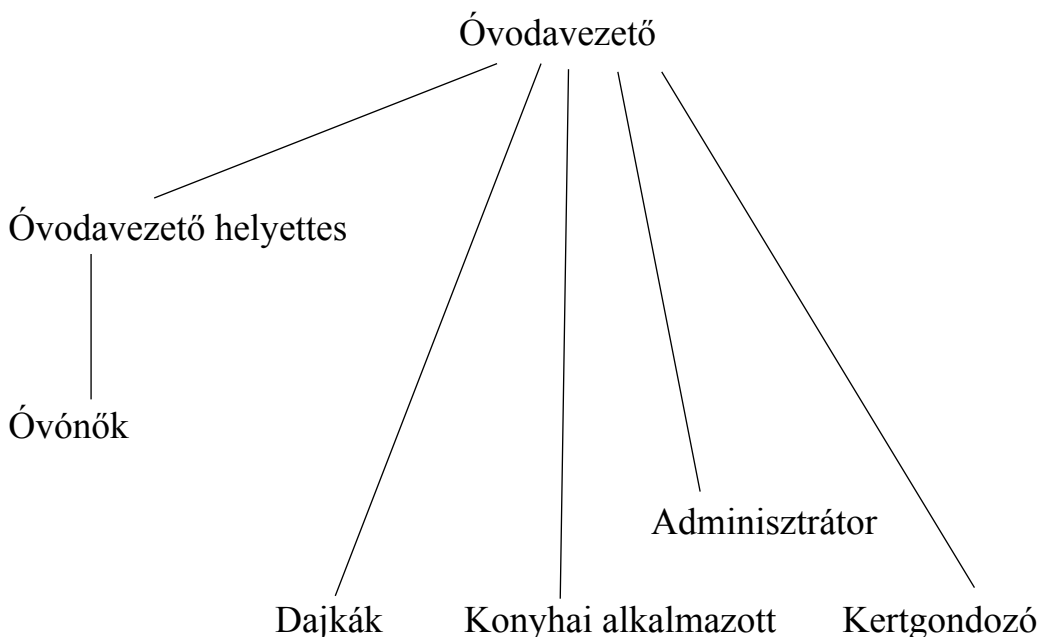
Munkánkat logopédus segíti.

Udvarunk tágas, de játékkészlete teljes cserére szorul.

Óvodánkhoz melegítőkonyha tartozik. Felszereltsége folyamatos cserére szorul.

Tapasztalataink szerint a szülők az óvoda munkájáról többségében elégedetten nyilatkoznak.

Szervezeti ábra:

3. 1. Személyi feltételek

Óvodánkban szakképzett dolgozók biztosítják az intézmény zavartalan működését. A nevelőmunkát 3 óvónő látja el 2 gyermekcsoportban. Az óvónők munkáját 2 fő dajka segíti, melyből mindkettő szakképzett.

Egyéb munkakörben foglalkoztatottak száma 3 fő, 1 fő adminisztrátor, 1 fő konyhai alkalmazott, 1 fő kertgondozó.

Az óvónők jól képzettek, mindenki főiskolai oklevéllel, 1 fő szakvizsgával rendelkezik.

A nevelőtestület tagjai jól szervezeten, magas pedagógiai színvonalon teljesítik a nevelőmunkát. Élnek módszertani szabadság lehetőségével, melyet önképzéssel és a szakmai továbbképzéseken szerzett újabb ismeretekkel erősítenek meg.

A nevelőmunkát 2 dajka segíti folyamatos munkarendben, váltott munkakezdéssel, teljes nyitvatartási időben. Segítői a pedagógiai munkának, amelyet mindenkor az óvodában és a csoportban dolgozók összehangolt munkájával érünk el.

Az óvoda összes dolgozóinak feladatkörét a munkaköri leírás tartalmazza.

3. 2. Tárgyi feltételek

2009. nyarán önkormányzati költségvetésből gyermeköltözőkkel, új mosdókkal, felnőtt mosdóval, öltözővel bővült óvodánk, esztétikus berendezésekkel kiegészítve.

2014. évben sajnos karácsonyra nem tudtuk a csoportoknak semmit vásárolni, így idénre megnövekedett az elhasználódott, selejtezésre szoruló játékeszközök mennyisége, amit folyamatosan pótolni kell.

Játékkészletünket karácsony előtt tervezzük megújítani, szintén önkormányzati támogatásból, esetleg Alapítványi, vagy szülői segítséggel.

Kisebbségi tárgyi eszközök beszerzésére szintén lehetőségünk van, a forrását a mindenkori költségvetés határozza meg.

Az udvari játékeszközök felülvizsgálata megtörtént, s ennek megfelelően az udvari játékeszközök teljes cseréjére van szükség. Ezt 2016. tavaszára tervezzük Önkormányzati forrásból, Alapítványi segítséggel.

A következő nevelési évben feltétlenül szükség lesz egységes méretű új gyermek asztalok és székek beszerzésére, a régiéket helyett.

A konyha eszközállománya is elhasználódott, cseréjére feltétlenül szükség van.

3. 3. Értékközvetítő szemléletünk bemutatása

Óvodánk, mint nevelési intézmény a 3 - 7 éves gyermek személyiségének kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik.

Számunkra érték a szeretet, egymás elfogadása, a tudás, a kultúra, az egészség, a gyermek és egymás tisztelete, elfogadása. Mindez magában hordozza az átlagtól eltérő, a másságot toleráló magatartást is. Kulturális érték az anyanyelv. A szép magyar beszéd a mondóka, a népmese, a dalos játék a magyar népi hagyományok.

Mindehhez kapcsolódnak a kulturális szokások az étkezésben, a tisztálkodásban, a közösségi magatartáshoz kapcsolódó szokásrendszerben. Legfőbb érték társadalmunkban a család. A család joga és kötelessége a gyermek nevelése melyben mi segítő szerepet vállalunk. Odafigyelünk a szülőkre, a családra ezért az együttes nevelést megvalósító partnerkapcsolatra törekszünk, amelyben a gyermek érdekei az elsődlegesek. A gyermek tevékenykedő lény, tevékenységi vágy jellemzi. Személyisége komplex tevékenységek által fejleszhető a leghatékonyabban. Bármilyen mozgás, cselekvés felkelti a gyermek figyelmét, és utánzásra ösztönzi. A megismerési vágy a kíváncsiság életkori sajátossága az óvodáskorú gyermeknek. Mindezekből kiindulva épít

programunk a kulturális értékekre és a gyermekek alapvető tevékenységére, a játékra és a mozgásra. Az óvodáskorú gyermek alapvető megnyilvánulási módjára, a mozgásra és fő tevékenységi formájára, a játékra alapozva érjük el értékmegőrző nevelési feladatainkat.

3. 4. Az óvónő személyisége, stílusa

Programunk sikerét, megvalósulásának színvonalát, vagy esetleges kudarcát is meghatározhatja az óvónők személyisége, a nevelőtestület légköre, a vezető közreműködése. A nevelőmunkát az óvoda teljes nyitva tartásában az óvónők végzik. Személyünk minta a nevelésben. Magatartásunkat az elfogadás, a tolerancia, kezdeményezőkézség jellemzi.

Minden esetben elfogadjuk a család elsődlegességét a gyermek nevelésében. A gyermekeket szeretetteljes, megerősítő légkör veszi körül, mely biztonságot, védelmet, kiszámíthatóságot jelent számukra. Saját értékeinket is megmutatjuk a gyermekeknek, erősítjük azt a nevelői stílust, mely a segítőkészséget, a pozitív dolgok észrevételét, és kiemelését helyezi előtérbe, a számonkérés, bírálat, negatív megkülönböztetés helyett. A nevelés szempontjából a barátságos, megengedő (de nem szabados), megértő (és nem bíraskodó), elfogadó (de nem mindent elfogadó), együtt érző attitűdöt tartjuk a legkedvezőbbnek. Konfliktus helyzetekben, döntésekben az önálló megoldásra bátorítjuk gyermekeinket, megmutatjuk a lehetséges módokat, megoldásokat, egyezkedési lehetőségeket, figyelünk arra, hogy senkit ne érjen fizikai vagy lelki sérülés.

Az óvodánkban dolgozó óvónővel szemben elvárás, hogy:

- a gyermekek fejlesztéséhez alkalmazzon egyéni módszereket, legyen nyitott, kreatív, tudjon mesemondásával, énekével, alkotásaival esztétikai élményt nyújtani.
- Legyen jártas a néphagyomány-örzésben, legyen igénye a folyamatos önművelésre, továbbképzésre.
- Az óvónők fontos feladata, hogy a nevelőmunkába vonják be a dajkákat, különösen a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe. A dajkák az óvónők irányításával szorosan kapcsolódjanak a csoportok mindennapi életéhez, a csoportjuk eseményeihez, szokásaihoz, hagyományaihoz, ünnepeihez.

- Valljuk, hogy csak olyan közösségben lehet eredményesen és színvonalasan együtt dolgozni - a gyermekek érdekében, - ahol jó a közérzet, derű tapasztalható, a döntésekben mindenki részt vehet, tere van az önállóságnak, kezdeményezésnek, a kreativitásnak, ahol minden munkatárs pozitív emberi értékkel rendelkezik, azt mások elismerik, értékelik. Az óvodánkba járó gyermekek nem részesülhetnek hátrányos megkülönböztetésben.

A vezető feladata, hogy:

- A gátló tényezőket felismerje, kiküszöbölje.
- Éljen együtt szorosan az óvoda mindennapjaival.
- Keresse meg azokat a lehetőségeket, erőforrásokat mely az intézmény szakmai munkáját, felszereltségét elősegítik.
- Kritikusan, de pozitív szemlélettel olyan módon irányítsa a kollektív tevékenységet, hogy jelentősen előmozdítsa a haladást, a munkatársak fejlődését, de ne kendőzze el a hiányosságokat sem.

4. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA ÉS FELADATA

Célunk az egészséges gondozás, életmódra nevelés, szocializáció és kooperáció, ill. az anyanyelvi nevelés elősegítése a gyermek érzelmein át a családok aktív együttműködésével. Azonosulunk a tevékenységközpontú óvodai nevelés céljával, mely a 3 - 7 éves gyermek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítését vallja.

- A teljes gyermeki személyiség fejlesztését a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.
- Az életre való felkészítést a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül. Pedagógiai feladatunk, a gyermeki személyiség fejlesztését a gyermek adottságaiból kiindulva képességeit és szükségleteit figyelembe véve tevékenykedtetésén keresztül kívánjuk megvalósítani. A gyermek magában hordozza fejlődésének, önmegvalósításának minden csíráját, a pedagógus feladata, hogy kibontakoztassa ezt. A nevelési cél elérésének feltételei: a gyermeki személyiség sokoldalú, harmonikus fejlesztése a tevékenységeken keresztül valósul meg az egészséges életmódra,

gondozásra, az anyanyelvi nevelésre és a szocializáció és kooperációra helyezve hangsúlyt.

4. 1. A szükséglet szerepe a nevelési cél érdekében:

A gyermek, fejlődő személyiség, ezért a gyermeknek sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyéneként változó testi, lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. A környezeti hatások közül a család szerepe igen jelentős, hiszen a család az első szocializációs szintér, mely a kisgyermeket formálja. A családi hatások a legtöbb esetben nem tudatosan tervezettek, sokkal inkább jellemző rájuk, hogy spontán módon valósítják meg a "társadalomba való bevezetés" feladatait. A családi nevelés mellett igen nagy szerepe van az óvodának az elsődleges szocializáció során.

Az óvoda a családnál tágabb, tagoltabb szocializációs közeg. Tudatosan alakítja, építi, kombinálja a nevelő hatásokat. Az óvoda tehát nem spontán, hanem pedagógiaileg determinált szocializációs szintér, ahol az elemi kooperációs és kommunikációs formák tudatos kibontakoztatása folyik.

Az érzelmi nevelés feladatai:

- a szeretet és kötődés képességének fejlesztése,
- a mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése az élménybefogadás képességének fejlesztése
- az érzelmek kifejező képességének fejlesztése (önuralom)
- az ösztönök és az érzelmek irányításának fejlesztése az érzelmi zavarok tompítása, leépítése.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében:

- az egészséges óvodai környezet megteremtése,
- a nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör biztosítása, a gyermek megfelelő gondozottságának biztosítása,
- a gyermek alapvető fizikai szükségleteinek kielégítése.

4. 2. A tevékenységek szerepe a nevelésben:

A gyermek személyisége és a tevékenysége kölcsönösen egymásra hatva fejlődnek. Sokat emlegetjük, hogy a gyermek tevékeny lény. Ez a gyermeki

sajátosság meghatározó jelentőségű az óvodai nevelés egészében. A gyermekben fokozatosan él a tevékenységvágy, mindig csinálni akar valamit. Elgondolásai meglehetősen tevékenységhez kötöttek. A nevelés megszervezésénél tekintettel kell lennünk arra, hogy a tevékenység nagyon időigényes. A tevékenység egyaránt forrása az új felfedezéseknek, tapasztalatoknak és a nyomukban mindjárt jelentkező egyéni törekvések megvalósításának. A gyermek tevékenységhez való viszonya állandóan fejlődik. A gyermeki tevékenység fogalma összefoglalható az alábbiakban:

- valamilyen belső szükséglet kielégítésének vagy külső követelmény teljesítésének eszköze,
- képesség- felhasználás, képességfejlesztés eszköze.

A tevékenység életeleme az óvodásnak, összekötő kapocs az én és a környezet, a világ között. A kapcsolatfelvétel legtermészetesebb formája, a tapasztalás, a megismerés forrása. A tevékenység hordozza magában az élet alapfolyamatát a halálíg tartó tanulást. A tevékenység teremti meg a másokkal való együttműködés lehetőségét, és adja a közös élmény örömét. Összefűzi a gyermeket és óvónőt. A tevékenység szemléletessé teszi a feladatokat, integrálja a világtól szerzett ismereteket, s megkívánja az alkalmazkodó képes tudást. Játékos, természethez jobban igazodó tevékenységrendszer biztosítunk a gyerekek számára. Az óvodai tevékenységrendszer akkor felel meg az óvodás életkorának, ha magán hordozza a spontán tevékenység jellemzőit.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:

- vegyünk részt a tevékenységekben,
- az óvónő, mint a modell, akit a látottak alapján könnyebb utánozni, mint a verbális utasításaira hagyatkozva,
- tevékenységekben, a tevékenységek által neveljünk,
- többfajta tevékenység gyakorlásához biztosítsuk a megfelelő feltételeket (hely, idő, eszköz, ötlet).
- a tevékenység megszervezésében támaszkodjunk a gyermekek élményvilágára,
- minél több élményt nyújtsunk a gyermek számára, mellyel sokrétűbbé, komplexebbé tehetjük a tevékenységformák kialakulását.

4.3. A képességek szerepe a nevelésben:

A tevékenységközpontú nevelés, olyan képességek, kifejtését jelenti, amelyek a társadalomban létező elképzelhető pozitív tevékenységek

gyakorlásához szükségesek. Nagyon fontos szem előtt tartunk minden gyermek más - más személyiség. Ez a törekvés minden gyereknek segít feltárni saját adottságait, nem azt keresi, ami nincs meg a gyermekben, hanem igyekszik megtalálni azt, ami van, amire építeni lehet, amit fejleszteni kell.

Természetes, hogy a gyermekek nem érnek, fejlődnek azonos ütemben, s igen eltérőek lehetnek az adottságok, sokszínűségéből adódóan a képességek. Figyelmünk középpontjába az egyén képességei, részképességei kerüljenek, ez jelenti a fejlődés kiindulópontját, s nem az eltérő körülmények képezik a fejlesztés alapját. A tevékenység szervezés és a képesség-fejlesztés kölcsönös kapcsolatban áll egymással. A lehetséges emberi képességek és tulajdonságok száma szinte végtelen: ezeket képtelenség lenne áttekinteni és külön-külön formálni. A nevelés szempontjából viszont vannak kitüntetett képességosztályok.

A társadalmi és egyéni szempontból lényeges képességek:

- kooperációs képességek,
- kommunikációs képességek.

A tevékenység több szempontból is bázisa a képességfejlesztésnek:

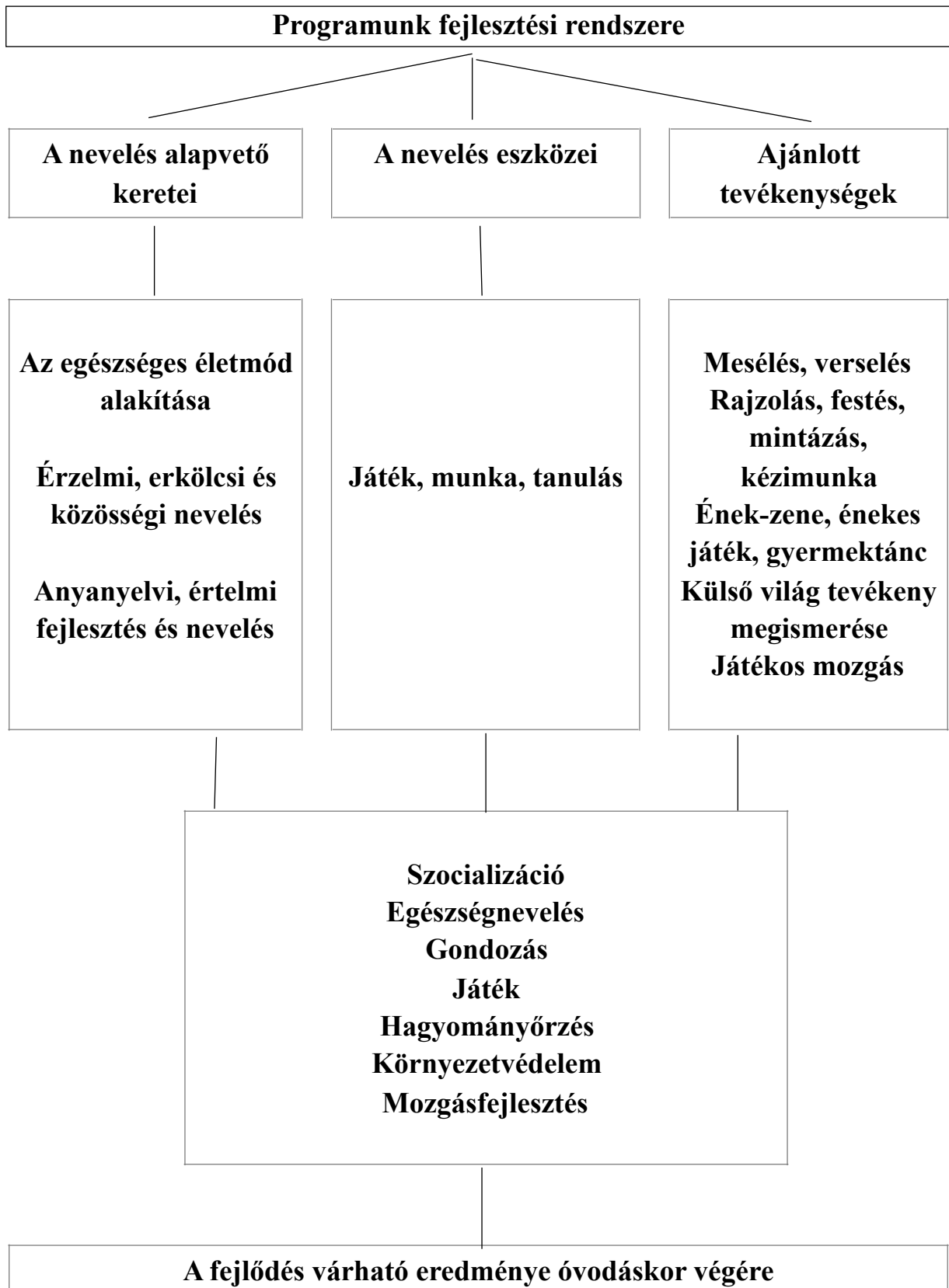
- a képességek tevékenység közben fejlődnek,
- a tevékenységek belső indítékokra épülnek,
- mindig a legalkalmasabb tevékenységet kell megszervezni az adott képességfejlesztésre,
- a tevékenységeket sokszor kell ismételni, gyakorolni ahhoz, hogy az alkalmazó képes tudás kialakulhasson, stabilizálódhasson,
- a képességek fejlődését egyénenként kell ismerni (részképességek hiányát is),
- tolerálni kell a képességbeli különbségeket a fejlődés eltérés ütemét,
- a képesség és a tevékenység annyira mély kapcsolatban áll egymással, hogy csak a reáltevékenységekre alapozott nevelőnek lehet igazi esélye a sikeres képességfejlesztésre.

Az óvodapedagógus feladatai a képességek fejlesztésében:

- biztosítsuk a gyermekek számára a képességeik kibontakozásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit,

- a gyermeket folyamatosan figyeljük meg, hogy tiszta képet szerezzünk meglévő képességeiről. Ennek ismeretében törekszünk a képességek fejlesztésére,
- vegyük figyelembe a kiemelkedő képességű és részképességűek fejlődésében elmaradott gyermekeket egyéni fejlesztési terv alapján, gyakoroljunk hatást rájuk,
- minden gyermek képességét önmagához - a saját lehetőségeihez - viszonyítva igyekezzünk fejleszteni.

5. A RENDSZERÁBRA

6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

A tevékenységek megszervezésénél elvi szempontunk a folyamatosság, a kötetlenség, és a választhatóság biztosítása. A program alkalmazásakor az óvodáskorú gyermek fő tevékenységét, a játékot vesszük kiindulópontnak. A heti- és napirend az alapja a ritmikusan ismétlődő tevékenységeknek. A kisgyermek számára a rendszeresség biztonságot, nyugalmat teremt.

6. 1. Napirend:

Idő	Tevékenység
6 ³⁰ – 11 ³⁰	Játék a csoportban, vagy a szabadban. Egyéni és csoportos, szabadon választott tevékenységek kezdeményezése, részképesség fejlesztése. Testápolás, étkezés. Tapasztalatok, élmények feldolgozása, változatos szervezeti formában. Játék a szabadban, illetve séta. Szervezett és szabad mozgás.
11 ³⁰ – 14 ³⁰	Testápolás, ebéd, csendes pihenő (mese).
14 ⁰³⁰ – 17 ⁰⁰	Ébresztő. Testápolás, uzsonna. Játék a csoportban, vagy a szabadban. Hazabocsátás.

6. 2. Heti rend:

A hét minden napján van mindennapi testnevelés és mese-vers. A többi tevékenységforma megválasztásának napját az óvónők, az aktualitások szabályozzák. A csoportok zavartalan működése érdekében az éves terv elkészítése előtt egyeztetés történik.

6. 3. Nyitvatartási rend:

A szülők igényeihez alkalmazkodva alakítottuk ki óvodánk nyitvatartási idejét: minden munkanapon 6³⁰-tól 17⁰⁰-ig tart nyitva. A gyerekekre nyitástól zárásig óvodapedagógus vigyáz.

7. ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS CÉLJA, FELADATAI

7.1. Egészséges életmód alakítása

Óvodai munkánk során a gyermekek testi – lelki szükségleteinek kielégítésére ezzel párhuzamban a testi – lelki harmónia megteremtésére törekszünk. Fontosnak tartjuk a szülők, szakemberek (védőnő, házi orvos) bevonását a hatékony fejlesztés érdekében.

Az egészséges életmódra nevelés célja:

a gyermekek egészséges életvitel igényének alakítása, testi-lelki fejlődésük elősegítése szoros együttműködésben a családdal. A gyermekek váljanak képessé testi szükségleteik önálló kielégítésére.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek egészségének óvása és megőrzése.
- A gyermekek gondozása a betegségmegelőzés szokásainak alakítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alapjainak elsajátíttatása.
- Megfelelő életritmus kialakítása az életkori sajátosságokat szem előtt tartó következetes ugyanakkor rugalmas napirend és heti rend szervezésével.
- Sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermekek komfortérzetének biztosítása, jó szokások kialakítása.
- Testi képességek, fizikai erőnlét, edzettség fejlesztése változatos tevékenységformák biztosításával.

A tevékenységek megszervezése:

A **gondozás** óvodai nevelésünk egyik alapvető tevékenysége, amely segíti a kisgyermekek szükségleteinek kielégítését, elősegíti a növekedést, fejlődést, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakításához. A környezeti tényezők segíthetik, vagy lassíthatják az örökletes adottságok kibontakozását. Az optimális fejlődést szolgálja az óvoda szokásrendszere, amely az egyes gyermekek adottságait figyelembe véve

biztosítja a gyermekek fejlődését, a környezethez való alkalmazkodást. A szokások alakítását már kiscsoportban megkezdjük, hiszen a későbbiekben már az elsajátított szokásokra kell építkeznünk magasabb szinten.

A *napirend*, helyes életritmust, állandóságot biztosít a gyermekek számára. A helyesen kialakított életritmus visszahat az életfolyamatokra, ezért rugalmas, de a gyermekek élettani szükségleteit kielégítő napirendet tervezünk, melyben érvényesül a folyamatosság és rendszeresség. Napirendünkben a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége a szabad játék kapja. Az egyes tanulási tevékenységekre fordítható idő rugalmas a körülmények és váratlan események hatására. A tevékenységekben való elmélyüléshez biztosítjuk a nyugalmat, kiegyensúlyozott légkört, eszközöket és helyet. A mozgás és szabad levegőn való tartózkodás évszaktól függetlenül elengedhetetlen része mindennapjainknak. Fontosnak tartjuk a téli időszakban is a szabad levegőn végzett rendszeres testmozgást, mert ezzel is a gyermek edzettségét, ellenálló képességét növeljük valamint betegségmegelőző szerepét hangsúlyozzuk. Napirendünk kialakításánál fontosnak tartottuk a környezet védelmére nevelést, illetve a környezetünk megóvásához kapcsolódó szokások alapjainak elsajátíttatását. A környezetkárosító tényezőket és magatartásformákat elutasítjuk. Ügyelünk arra, hogy közvetlen környezetükben vigyázzanak a berendezési tárgyakra, az udvari növényekre, ne rongálják, tapossák őket. Megtanítjuk a gyermekeket mindezek rendeltetésszerű használatára. Hangsúlyozzuk nevelő – oktató munkánk során az óvónő modell szerepét.

Az *étkezési* szokásoknak az egészséges életmód kialakításánál fontos szerepe van. Személyes példával igyekszünk lerakni a kulturált étkezés alapjait. Különös figyelmet fordítunk a helyes és változatos táplálkozásra. A gyermek egyszerre csak annyi ételt kap, illetve szed a tálból, amennyit jó étvággal el tud fogyasztani. Az ételt többször kínáljuk, de nem erőltetjük. Rászoktatjuk őket a helyes evőeszköz használatára. A kiscsoportban csak kanállal, középsőben villát, nagycsoportban kést is adunk az étkezésekhez. Személyes példánkkal mutatjuk meg, hogyan kell az asztalnál ülni. A naposok megtanulják az ízléses terítés alapjait. A hét egy meghatározott napján minden gyermek hoz egy darab gyümölcsöt, amit megtisztítva, felszeletelve a csoport együtt elfogyaszt. Felhívjuk a gyermekek figyelmét a gyümölcsök, zöldségek betegségmegelőző hatására.

Testápolási szokások gyakorlásával tudatosítjuk a betegségmegelőzés fontosságát. Folyamatosan felhívjuk a gyermekek figyelmét arra, hogy mi történhet, ha elmulasztják ezt a tevékenységet rendszeresen és igény szerint elvégezni. Hangsúlyozzuk a betegségmegelőző funkcióját. Fontosnak tartjuk itt is a személyes példaadást, valamint az óvoda és család gondozási szokásainak összehangolását. A legkisebbeknél az utánzásos tanulást hangsúlyozzuk, a pancsolást mellőzve. Fokozatosan és folyamatosan szoktatjuk őket az önálló tisztálkodásra. Megtanítjuk és gyakoroltatjuk a kézmosást, arcmosást, fogmosást, fésülködést, papírzsebkendő, törölköző és WC használatot.

Az **öltözködés** alkalmazkodás az időjáráshoz, de formálja a gyermekek igényességét és önállóságát. Az öltözködéssel kapcsolatos teendőket az első szülői értekezleten közösen megbeszéljük, hogy a gyermekek ruházata legyen kényelmes, praktikus, réteges, hogy a gyermek a nap folyamán bármikor igénye szerint fel illetve levehesse ruháját. Minden szülő biztosít gyermeke számára váltóruhát, pizsamát, tornanadrágot, váltócipőt. Ezek tisztán tartása a szülő feladata. A helyes öltözködési sorrenddel képessé válik a gyermek az önálló öltözködésre, mindezt megfelelő toleranciával és segítségnyújtással kísérrje az óvónő. A kisebbeket folyamatosan szoktatjuk az önálló öltözködésre, vetkőzésre pl: délutáni pihenés, testnevelés foglalkozás, séták. Állandóan felhívjuk a gyermekek figyelmét arra, hogy ruhadarabjaikat fordítsák ki és próbálják meg összehajtani. Rendszeretetre neveljük őket. Egyéni igényük alapján tudják eldönteni, hogy öltözzenek, vagy vetközzenek évszaknak, időjárásnak megfelelően.

Pihenés a gyermekek fejlődéséhez elengedhetetlenül szükséges. Fontos, hogy biztosítsuk a megfelelő körülményeket. Lefekvés előtt alaposan kiszellőztetünk, tiszta és rendezett környezettel csendet és nyugalmat biztosítunk. Kedvenc meséikkel hangoljuk a gyermekeket az alvásra. Saját párnájukkal, kedvenc állataikkal álomba ringathatják magukat. Akik nem igénylik az alvást azok a gyermekek csendesen és nyugodtan pihenhethetnek. A rendszeresség elve érvényesül ennél a tevékenységnél, így biztosítva a szervezet regenerálódását.

Edzés, mozgás szintén fontos feladat az egészség megőrzéséhez. A mindennapi testedzés, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását, testi képességeit. Fontos, hogy tevékenységek végzése közben figyeljenek egymás testi épségére. A rendszeres testedzéssel igyekszünk

mozgásukat összerendezettebbé tenni. A szervezett és spontán adódó testedzések jól szolgálják mozgáskoordinációjuk fejlesztését. Sok időt töltünk az udvaron amennyiben az időjárás engedi. A szabadban töltött minél több idő is hozzájárul a gyermekek egészségének, erőnlétének fokozásához. A levegőztetés idejére is gondoskodunk a gyermekek tevékenységének megszervezéséről. Téli időszakban nagyon kedvelik és örömmel vesznek részt a közös szánkózásban, hógolyózásban és hóember építésben. Nyári kánikulában ügyelünk arra, hogy ne hevüljenek túl, tevékenységeiket árnyékos helyre vagy csoportszobába tervezzük. A mozgás fontos szerepet tölt be a gyermek életében, hiszen ismereteinek jelentős részét mozgásos – cselekvő, manipuláló tevékenységgel szerzik. A mozgással mozgásaktivitásuk kielégítése a cél. Szervezünk közös programokat a szülőkkel pl: Együtt Egymásért Családi Nap, ezzel is pozitívan befolyásoljuk a család – óvoda kapcsolatát. Mindennapi munkánk során fontos feladatunk a gyermekek testi épségének védelme, baleset megelőzés. Az egészséges életmódra nevelés tevékenységeit fokozott szóbeli megerősítés kíséri és sok – sok gyakorlás. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket nyugodt, kiegyensúlyozott légkörben.

A fejlődés várható eredménye:

- Igényesek legyenek környezetükkel szemben.
- Törekedjenek arra, hogy környezetükben megőrzik a bútort, tárgyak, eszközök tisztaságát, esztétikumát és szépségét.
- Vigyázzanak az udvar növényeire.
- A testápolási teendőket betartva önállóan tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek, zsebkendőjüket igény szerint használják.
- Ízlésesen terítenek, a kultúrhygiéniai szabályokat betartva étkeznek.
- Készség szinten használják az eszközöket a rendeltetésüknek megfelelően. Önállóan megítélik, hogy mennyi ételt képesek elfogyasztani.
- Halkan beszélnek ebéd közben, igény szerint használják a szalvétát. Önállóan öltöznek, ügyelnek saját küllemükre, környezetük rendjére. Ruháikkal gondosan bánnak, cipőjüket bekötik.
- Szívesen tornáznak, játszanak mozgásos játékokat és minél több időt töltenek a szabadban.
- Képesek a szabályok betartására, betartatására.

7.2. Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek viselkedésének, magatartásának meghatározói az érzelmek. Ezért fontos hogy az óvodában otthonos légkör, érzelmi biztonság vegye körül. Fontos a szocializáció az egyén beilleszkedése a társadalomba, mi esetünkben az óvodába. A közösségi életbe való hatékony beilleszkedéshez szükséges szabályok, normák elsajátítása. Ezek lehetnek egyéni és közösségi normák. Örömeinket sok dicsérettel fejezzük ki, a humor jó segédeszköz a pozitív töltésű viszonyok ápolásában, sok nehézségen átsegíti a gyereket és a pedagógust. Az odafigyelés, meghallgatás, s a saját érzések elmondása, mások meghallgatása közösségfejlesztő hatást biztosít. A közös ünnepek, születés és névnapok megünneplése, kirándulások is elősegítik a jó kapcsolat kialakulását.

A szocializáció, amely a családban kezdődik, az óvodában folytatódik. A szociális tanulás a születéskor kezdődik és ennek spontán és tudatos hatásai pozitív és negatív irányban is, befolyásolják a gyermek személyiségének kialakulását. Óvodás korban megfigyelve tanul, utánzás és modellkövetés útján sajátít el tevékenységi formákat, meghatározott értékeket.

Az óvoda dolgozóinak kommunikációja és viselkedése a gyermek bizalmára kell, hogy épüljön. Az óvodában új kapcsolatokba kerül minden gyermek. A kooperáció összefüggő és összehangolt tevékenység, amelyet közös célok érdekében fejtenek ki jelen esetben óvónő, dajka és óvodások. Az együttműködés erősíti a társak közötti kapcsolatot és segíti a közösen kialakított szabályok betartását. A közösségi életnek normái vannak. A szokásrendszert idővel el kell fogadtatni értelmileg, érzelmileg, akaratilag.

A közösségi életben kialakul az egymás iránti vonzalom, illetve ellenszenv. Az egyén számára ez lehet nyereség és, veszteség is, ezek a polarizált érzelmek kiegyenlítődnek, amikor kialakul az alkalmazkodóképesség.

Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés célja:

A gyermek én tudatának fejlődése során az óvodában társaival, felnőttekkel és a tágabb környezetével és a természettel jó, bensőséges kapcsolat alakuljon ki, és együttműködés jellemezze.

Feladatai:

- barátságos, derűs légkör kialakítása, mely biztonságérzetet ad minden gyermeknek;
- napi személyes percek biztosítása;
- követendő felnőtt viselkedési minták legyenek;
- biztosítani kell a gyermek-gyermek közötti pozitív kapcsolat kialakulását;

- a nevelési célok közvetítése során figyelembe kell venni a gyermek egyéni sajátosságait, differenciált bánásmóddal
- érzelmek kifejezőképességének fejlesztése;
- az érzelmi válságba került gyermekek helyzetének oldása,
- a gyermek önkifejezésének elősegítése.

Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés színterei:

1. A gyermekek közös tevékenysége
2. A beszoktatás
3. Ünnepek, ünnepélyek, jeles napok

A gyermekek közös tevékenysége. Ez hatja át a mindennapokat. Megkönnyítik a gyermekek közötti új kapcsolatokat kialakulását érzelmi biztonság és sok közösen átélt élmény nyújtásával. Szeretettel fogadunk minden gyermeket. Személyiségünkkel biztonságot és nyugalmat sugárzunk. Időt, lehetőséget biztosítunk a gyermekek megismeréséhez, fejlődéséhez. Azonos követelményeket állítunk fel, melyben a módszerek és az értékelés egyénre szabott. Gondot fordítunk arra, hogy a gyerekek figyeljenek egymásra, érdeklődjenek egymás iránt és segítsenek egymásnak és a felnőtteknek. Segítjük, hogy a baráti kapcsolatokban a pozitív tulajdonságok hassanak a párokra. A közös tevékenységekkel, kirándulásokkal, ünnepélyekkel segítjük, hogy jó kapcsolat alakuljon ki a másik csoportba járókkal is. Különösen a játékban teremtünk alkalmat a társas kapcsolatok megerősítésére. Türelmesebb várakozásra szoktatjuk őket. Napi életünk során észrevetjük a gyerekekkel a mindennapok apró csodáit, aminek örülni kell és érdemes. A gyerekekkel való jó kapcsolatunk alapja mindennemű pedagógiai munkánknak. Minden gyerekhez őszintén és szeretettel fordulunk. Személyes példamutatással segítjük, hogy a gyerekek elfogadják a másságot, etnikai hovatartozás nélkül.

A ***beszoktatás*** meghatározza a gyermek óvodához, óvónőhöz való viszonyát. A beszoktatás első feladatának a családdal egyeztetett családlátogatást tekintjük. Így találkozunk először a gyerekekkel. A fokozatosság elvét gyakoroljuk, alkalmazzuk a beszoktatás során. Kedvenc tárgyát, játékát hozhatja az óvodába alváshoz, játékhoz. Minden új gyermek csoportba kerülésekor előkészítjük a csoportot az új társak fogadására.

Az ***ünnepek***, ünnepélyek kiemelkednek az óvoda mindennapi életéből. Ezek megerősítik a hagyományokat, a közös élmény erejével fokozzák a

gyerekek együvé tartozását. Vannak zárt és nyílt körű ünnepélyek. Ezeken, az ünnepélyeken a gyermek élvezi, hogy együtt ünnepelhet a családjával.

A. fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Érzelmileg kiegyensúlyozottak, többségük általában kontrollálja magatartását.
- Kialakul „én” tudatuk.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt.
- Általában türelemmel hallgatják meg egymást és a felnőtteket.
- Közös tevékenységben szívesen vesznek részt.
- A tevékenységek meghatározott körét együtt fejezik be.
- Technikákat alakítanak ki az akadályok leküzdésére.
- Alkalmazzák a kérést, a megköszönést, megszólítást, köszönést.
- Többségük segít egymásnak és a kisebbeknek, felnőtteknek.

7. 3. Anyanyelvi – értelmi fejlesztés és nevelés

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi formakeretében megjelenik. Elvárás, hogy az anyanyelvfejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (javítgatás elkerülésével) valósuljon meg az óvodai nevelőmunkánk során.

Célja:

- A gyermekek spontán szerzett ismereteinek célirányos rendszerezése, bővítése.
- Fejlődjön valóság-hű észlelésük, figyelem-összpontosításra való képességük, valósághoz közelítő képzeleti működésük, reprodukív emlékezetük, problémamegoldó gondolkodásuk, fogalmi gondolkodásuk, kreativitásuk.
- Fejlődjön a gyermekek beszédhallása, beszédmegértése.
- Bővüljön beszédjük, a kommunikáció és metakommunikáció különféle eszközeivel.

Feladatunk:

- Az új gyermek érkezésénél, illetve évente egy alkalommal felmérjük a gyermek beszédállapotát, az eredményt a fejlődési naplóban rögzítjük. A

beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása óvodánk logopédus szakemberének bevonásával történik.

- Változatos kommunikációra alkalmas tevékenységek szervezése, amelyben nő a gyermekek beszédaktivitása, bővülnek társas kapcsolataik. A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit ezáltal fejlődik személyisége.
- A közösen átélt élmények, örömök elszakíthatatlan szálakkal kötik össze az óvodapedagógust és a gyermekeket egymással és anyanyelvükkel.
- Személyes példával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés), kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözzük a gyermekek közötti kommunikációt.
- Törekszünk a változatos hangzású beszédre.
- Beszédünkkel modellt nyújtunk, ügyelünk a hibátlan, érthető, világos és tiszta hangképzésre.
- Kerüljük a hangos beszédet, mert ugyanezt várjuk el a gyermekektől az egészséges zajszint érdekében.
- Ösztönözzük a gyermekeket a természet és a társadalom nonverbális közléseinek észrevételére, megismerésére.
- Játékos gyakorlással a metakommunikáció eszköztárát megismertetjük.
- Észrevétlenül javítjuk a gyermekek beszédében előforduló helytelen kifejezést, a helyes megfelelő hangoztatásával.
- Bármikor fejlődési problémát tapasztalunk szakember (orvos, logopédus, fejlesztőpedagógus) beavatkozását javasoljuk.

A tevékenységek megszervezése:

Óvodába érkezéskor, a gyermek fogadásánál minden egyes gyermekkel valamilyen figyelemfelkeltő kommunikációba kezdünk. Érezze a gyermek, hogy őt mi vártuk, és hogy fontos a jelenléte. Érzelmi kapcsolatot alakítunk ki velük, próbáljuk ösztönözni őket arra, hogy élményeiket, érzelmi állapotukat, hogyha úgy érzik, bátran kibeszéljék, a nap folyamán erre sűrűn adódik lehetőség. Amennyiben a gyermekek igénylik, bekapcsolódunk a játékukba, észrevétlenül mintát adunk beszédünkkel az ő beszédjükhöz.

A csoportszobában bármikor levehetik a mesekönyveket, egyes témáknál könyvtári könyvekkel egészítjük ki a könyvespolcot, amelynek lapozgatásával ismeretüket, szókincsüket bővítjük. Minden nap mondunk verset, mesét, mondókázunk. A mese, vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek. Régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermekeknek. A magyar mesék jellegzetes szó-és kifejezés fordulataival bővítjük a gyermekek aktív és

passzív szókincsét. Főként magyar népmesét mesélünk, de mellette még más népek meséit, valamint mű illetve kortárs írók meséivel is megismerkedhetnek.

Pihenőidő alatt, szöveghűen eszközök nélkül mesélünk. Így próbáljuk fejleszteni az egyéni belső kép kialakítását. Mesével hatunk érzelmeikre, képzeletükre. A mese sajátos szókincséje és az észjárás beépül a gyermekek személyiségébe.

Az anyanyelvi nevelésnek fontos része a bábozás, dramatizálás melyeken keresztül gazdagodnak a gyermekek irodalmi élményei. Változatos kommunikációs helyzetekben nő a gyermekek beszédaktivitása, bővülnek társas kapcsolataik. A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit, ezáltal fejlődik személyisége. A szükséges eszközöket, díszleteket saját maguk is elkészíthetik.

A közösen cselekvéssel átélt örömök elszakíthatatlan szálakkal kötnek össze minket a gyermekekkel és a gyermekeket egymással és anyanyelvünkkel. Személyes példánkkal (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés) kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözzük a gyermekek közötti kommunikációt. Minden reggel a gyermekek elmondják, milyen nap van ma, milyen az idő, hogyan öltözzünk, ezáltal fokozzuk beszédkedvüket, szókincsüket bővítjük és gátlásukat oldjuk. A gondozási tevékenység során odafigyeléssel támogatjuk testi szükségleteik megfogalmazására, gesztusaink, mimikánk kifejezi mindezt.

Heti egy alkalommal vezetett testnevelés foglalkozásokon észrevétlenül rögzítjük bennük a térrelációkat, kifejező szókapcsolatokat, utónevek használatát.

Naponta alkalmat adunk a független rajzolásra, firkálgatásra, az olló használatára. Az elkészült alkotásokat megnézzük és próbáljuk rávezetni őket, hogy mondják el mit és miért rajzoltak. Ugyanez történik gyurmázás alkalmával is. Vizuális foglalkozás alkalmával az anyagok tulajdonságait is megnevezzük. A zenei nevelés területén is arra törekszünk, hogy foglalkozásaink játékosak, élményekben gazdagok legyenek. Amikor csak tehetjük, énekelünk, hallásfejlesztő játékot játszunk, figyelünk a kiejtésre, tiszta beszédre. Ez is anyanyelvünk. A gyermekek játékában megragadjuk a téri relációk és számbéli összefüggések kifejezésének lehetőségét. Matematikai foglalkozás keretében számfogalmakat, és relációs összefüggések változatát közvetítjük.

A nap folyamán a tevékenység megvalósításakor csak szükséges mértékig alkalmazunk frontális csoportnak szóló utasítást, általában egyéni és kisebb csoportos beszélgetéseket szervezünk. Foglalkozások témáinak feldolgozásai differenciáltan kisebb csoportokban történik.

A csoporton belüli összetartás, kommunikáció, másik véleményének meghallgatása, egyéni kifejezés mind az anyanyelvet fejleszti, ahol egyszerre jelenik meg a beszéd, anyanyelv és a kommunikáció. A gyermekek beszéd-és kommunikációs képessége elsődlegesen függ a családi szocializációtól, amely előnyös vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermek számára a közösségben, ezért nekünk óvónőknek segítenünk kell a hátrányokkal rendelkező gyerekeken, a felzárkóztatásban.

A mozgás és beszéd kapcsolata:

A helyes beszéd kialakítására nélkülözhetetlen az ép idegrendszer, ép hallóapparat és valamint épp beszédképző szervek-ajak, nyelv, szájadlás, fogak-egészsége. Ahhoz, hogy helyes beszéd alakuljon ki szükséges ezeknek a szerveknek a kondicionálása. Erre lehetőség: logopédiai foglalkozás, anyanyelvi játékok, beszédfejlesztő gyakorlatok. Ilyen gyakorlatok a nyelvgyakorlatok, az ajakgyakorlatok, a légző-és fújó gyakorlatok, az állkapocsgyakorlatok, hallásgyakorlatok valamint a testséma gyakorlatai.

Mindezeket mozgáshoz kötötten végeztetjük a gyermekekkel utánozó-és játékos formában, heti több alkalommal.

A fejlődés várható eredménye:

(A beszédészlelést és beszédhibák mérését logopédus végzi)

- Bátran, szívesen beszélgessen társaival, felnőttekkel.
- Szókincse korának megfelelő legyen.
- Társaira odafigyeljen, türelmesen hallgassa végig őket.
- Helyesen ejtse a hangzókat.
- Megfelelő legyen a beszédritmusa.
- Kérdésre minimum egyszerű mondattal tudjon válaszolni.
- Élményeit és gondolatait el tudja mondani.
- Térbeli viszonyokat képes legyen felismerni, megnevezni.
- Ismerje és használja az udvariasság kifejezésének eszköztárát.

Óvodánkban az értelmi nevelés a változatos tevékenységeken keresztül, elsődlegesen a gyermek szabad játéka által valósul meg. Alapvetően figyelembe vesszük a gyermek kíváncsiságát, érdeklődését, életkori sajátosságát, erre építve juttatjuk őket tapasztalatokhoz az őket körülvevő világról.

Célunk:

Megteremteni annak lehetőségét, hogy tevékenykedések, cselekvések során fejlődjenek egyéni képességeik.

Feladatunk:

- A természeti és társadalmi környezetről tapasztalatok szerzése, az ismeretek rendszerezése.
- Tudásvágy felkeltése és kielégítése.
- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) differenciált fejlesztés.
- Problémamegoldó és kreatív gondolkodás elősegítése.
- Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása.
- A beszédkezdő fenntartása, a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések és válaszok érvényesülése.

Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és a kommunikáció alakulásával. A kommunikáció elválaszthatatlan a metakommunikációtól. A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik fontos eszköze.

8. AZ ÓVODAI NEVELÉS TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

8.1. Játék

„Gyermekeink úgy fognak holnap dolgozni, ahogyan ma játszanak: alaposan és kitartóan vagy figyelmetlenül és unottan.”

(Elisabeth Plather)

A játék a hatékony személyiségformáló hatása miatt megkülönböztetett helyet kap az óvodai nevelőmunkában. Fejlesztő hatását, szerepét kiterjeszti az egész pszichikumra. A gyermek játékos tevékenységben dolgozza fel mindazokat a tapasztalatokat, amelyeket a szűkebb és tágabb társadalmi környezetben szerez. A játék során a gyermek feloldódik, átadja magát az önfelelt, élményt adó tevékenységnek. Az élmény növeli az aktivitást és kitartást, így a játék, kreativitásukat fejlesztő, és erősítő tevékenységgé válik.

Fejlődik társas viszonyuk, mert az együttes játékszabályok, normák betartására készíteti őket. A gyermek a játék minden helyzetében önállóan dönthet, ez a szabadság érzését biztosítja számára. A szabadságot, annak megélését is tanulni kell. Korlátok, vagyis szabályok, egyezségek nélkül nincs szabadság.

Az életre nevelés a játékból indul, a játék segítségével teljesebbé válik. Épp ezért fontos, hogy a napirendben a tevékenységek megszervezésekor a játék megkülönböztetett időarányt kapjon. Az önfelelt játék tudatalatti tartalmakat is képes a felszínre hozni, ezáltal az esetenként szorongást okozó hatásokat kompenzálni. Nevelőértékük meghatározó a személyiségfejlődés folyamatában.

A játék formái az óvodában:

- gyakorló- vagy funkciójáték
- szimbolikus - szerepjáték
- konstruáló, építő játék
- szabályjáték
- barkácsolás

Célunk:

Legyenek képesek intellektuális, mozgásos és szociális tapasztalatok, élmények átélésével gyermeki vágyaik és ötleteik kibontakoztatására játéktevékenységekben. Örömmel és bátran válogassanak játékeszközök és tevékenységek között.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Feltételek biztosítása (nyugodt légkör, elegendő hely – idő – eszköz és élményszerzési lehetőségek) az elmélyült játékhoz.
- 3-7 éves korig megjelenő játékfajták tartalmának, minőségének alakítása az egyéni sajátosságokhoz igazodva.
- A támogató környezet megteremtése során figyelembe kell vennie a gyermekek előzetes tapasztalatait és ezekre kell építeni.
- Különböző játékfajták megjelenésének elősegítése.
- Kooperációs és kommunikációs képességek fejlesztése.
- Érvényesítse a szabad játék túlsúlyát és segítse a gyermeki fantázia kibontakozását.

- A játéktevékenység irányítása során személyre szabott, pozitív, egyéni és fejlesztő értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakoztatását.
- Olyan ösztönző helyzetet igyekezzen a gyermekek számára kialakítani, amelyben a kreativitása megnyilvánulhat.
- A játékba integrált tanulási lehetőség biztosítása a folyamatos élménynyújtáson keresztül.
- Szívesen játszanak társaikkal, legyenek képesek a szerepek elosztására és a szabályok felállítására és betartására.
- Az alkotó képesség, az ötletesség, eredetiség, a problémamegoldás kibontakoztatásának elősegítésére.

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása:

Az óvónő feladata a játék feltételeinek megteremtése.

A tevékenységközpontú programunk alapelve, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a szabad játékra. Megfelelő kezdeményezéssel, a gyermekekkel közösen készített egyszerű játékeszközök motiváló hatására építve lehetővé tesszük, hogy a környezetünkben végbemenő történések, aktualitások, óvodai életünk egyéb tevékenységformái a játékfolyamatokba integráltan, komplexen megjelenjenek. Ezt a játék témájának kezdeményezésével, a játék tartalmának elmélyítésével, a csoportszobában megkezdett játék folytonosságának biztosításával – indirekt módon – valamint eszközkészítéssel, eszközök biztosításával segítjük.

Biztosítjuk a játék szabadságát a társválasztás, az eszközválasztás és a játékfolyamat szabad kiválasztásának terén.

Tiszteletben tartjuk a gyermek jogát az elutasításhoz társválasztás, eszközválasztás esetében is. Élmények, tapasztalatok nyújtása. A gyermeki játéknak is egyik fontos feltétele, hisz játék közben átismétli azt, amit a környezetében látott, hallott, tapasztalt. Élmények nélkül nincs, nem alakulhat ki a játék. Az élmény, legyen az a gyermek egyéni élménye, melyet a családból, a környezetből hoz az óvodás, vagy legyen az óvodai társakkal átélt élmény, rendkívüli jelentőséggel bír az életre való felkészítés folyamatában. A lényeg, hogy a gyermekek élményeiket tevékenységekben éljék meg.

Feladatunk, hogy a gyermekek számára minél több élményt biztosítsunk a játék fejlesztéséhez.

A gyermekek tapasztalatokat, élményeket szerezhetnek:

- közvetlen környezetükből, a családból,
- óvónővel való beszélgetés, együttjátás során,
- társaik játéka során,
- közvetlen tapasztalás során, (pl. séták, bolt),
- média által, (tv, videó),
- kulturális intézményeken keresztül, (mozi, bábszínház, kiállítás)
- egyéb intézmények során. (tűzoltó, könyvtár, posta, orvos).

Következetes szabályok felállítása:

A csoportonként kialakított szabályok a rendet, egymás nyugalalmát biztosítják. Fontos, hogy a vigyázzanak egymás játékára. Az eszközöket a gyermekek kérik el egymástól, alakuljon ki konszenzus a szerepek kiosztása során.

A játék fejlesztése:

A játék fejlesztése óvodánkban szituációtól függő. A 3-4 évesek esetében mintát nyújtunk, tevőlegesen is részt veszünk a játékba. A nagyobbak játékát ötletekkel segítjük, ha kell, eszközzel továbblandítjuk. Ha a gyermekek játéka tartalmas, nyugodt, a felnőtt szemlélődő, játékkövető. A durvaság megakadályozása, a testi épség megvédése minden, csoportban lévő felnőtt kötelessége.

Játékidő:

Mivel a játék alapvető tevékenység ezért természetes, hogy a napirendben erre biztosítjuk a legtöbb időt, hogy ki tudjon alakulni az elmélyült játék.

Megfelelő hely a játékhoz:

Megfelelő tér biztosítása a csoportszobában és az udvaron is fontos. A csoportszoba kialakításánál figyelembe vesszük a csoportok összetételét, életkorát és egyéni igényeit. A nyugodt hangulatú játéktevékenység megteremtéséhez elkülönített sarkokat, „kuckókat” alakítunk ki.

Biztosítjuk a gyermekek számára a szabad rendezkedést a csoportszobában, hogy ők maguk is a különböző eszközök kreatív használatával a csoportszobát átrendezhessék, maguknak új játéktereket alakíthassanak ki.

Játékszerek:

A játékeszközök biztosításánál figyelünk a gyermek élményeire, tapasztalatira. A játékban nagy lehetősége van az egyéni ismereteknek megfelelő differenciált eszközök biztosításának. Az óvónőnek ismernie kell a különböző játékok fejlesztő hatását.

A játékeszközök megválasztásánál figyelünk az esztétikusságra és tartósságra, a fejlesztő hatásra. A játékszereket, eszközöket olyan elérhető közelségben helyezünk el, hogy azokat a gyermekek szabadon használhassák. A játékeszközöket cserélgetjük a csoportok között, ezzel biztosítjuk a változatosságot.

A játékszerek, játékeszközök birtoklásánál előforduló konfliktushelyzetek megoldásának indirekt, ill. ha szükséges direkt módon történő segítségével alakítjuk csoportunk szocializációját.

Az óvodapedagógus személyisége:

A játék légkörének kiegyensúlyozottságát meghatározza az óvónő személyisége, viselkedése, hangneme.

Legyen mindig rendelkezésre álló, együttműködésre és segítségre kész partner, akihez bármilyen problémával szívesen fordulnak a gyerekek. Segítése akkor fejlesztő, ha az csak olyan szintű és mértékű, amilyenre az adott gyermeknek szüksége van.

Az óvodapedagógusnak közvetítenie kell a társak felé azt, hogy a szomorúakat, elesetteket, bátortalanokat felkarolni, segíteni kell, a rendbontókat pedig, tapintatosan megszelídíteni.

A fejlődés várható eredményei:

- Legyenek képesek akár több napon keresztül egyazon játéktémában együttesen részt venni.
- Konstruáló játékok legyenek kreatív.
- Mozgásos és értelmi szabályjátékok szabályait értsék meg és törekedjenek betartásukra.
- Viselkedésük a játékban legyen kulturált.
- Képesek legyenek döntéseket hozni: kivel, mivel, hol szeretnének játszani.
- Önállóan is készítsenek a játékhoz eszközöket.
- Megértik és elfogadják játszótársaik elgondolását.
- Kedves játékszereit is át tudja adni társainak.
- Szívesen részt vesz a szabályjátékokban, egészséges versengés jellemzi: vereségeit, győzelmeit elfogadja.

8. 2. Munka

A munka szervesen összefonódik a játékkal, a spontán játékos tanulás színtere, a személyiségfejlesztés fontos eszköze. A csoport mindennapi életével kapcsolatos munkák jó alapot biztosítanak az érzelmi és értelmi fejlesztéshez. Hozzájárulnak a kötelességtudat, a felelősségtudat kialakulásához.

A munka jellegű tevékenységek életkornak megfelelően koncentrikusan bővülnek, minden esetben célirányos tevékenységek.

A.munkavégzés feltételei:

- a gyermekek tevékenységi vágya,
- a felnőttekhez fűződő viszonya,
- utánzási vágya,
- önállósulási törekvése,
- a feladatok elemi szintű megértése,
- megfelelő eszközök biztosítása és elérhető helyen való tartása.

Célunk:

A tapasztalatszerzések, valamint a környezet megismerése során a munkát, mint fogalmat, meg kell töltenünk tartalommal, hangsúlyozva az ember szerepét, megmutatva az eredményt.

Az eredményes munkavégzéshez szükséges magatartási formák kialakítása, egymás munkájának tiszteletben tartására történő nevelés.

Feladatunk:

- a munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, tulajdonságok kialakítása, fejlesztése,
- megfelelő motivációval fokozzuk a kitartást, felelősséget, önállóságot, céltudatosságot,
- a közösen végzett munkatevékenységekkel jó alapot biztosítunk a közösségi kapcsolatok alakításához, a kötelességtudat fejlesztéséhez,
- a munkavégzés során differenciált segítségadással, folyamatos megerősítéssel alakítjuk a gyermekekben a környezetükhöz, társaikhoz, felnőttekhez való viszonyukat,
- megérettetjük az alkotás örömét és élményszerűségét, ösztönöve a gyermekeket az eredményes, sikeres munkavégzésre.

Óvodánkban a következő munkafajták végzése történik:

- A gyermek saját személyével kapcsolatos munka:
  - önkiszolgálás /öltözködés, testápolás, étkezés, környezet rendben tartása/
- A csoport érdekében végzett munka
  - naposság
  - alkalmoszerű munka /teremdíszítés, segítség az óvónőnek, egymásnak, megbízatások teljesítése, ajándék készítése/
  - növénygondozás: udvari munka

Fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Képesek rendben tartani önmagukat, személyes dolgaikat.
- Önként és szívesen vesznek részt az óvodai munkákban.
- Ismerik a munkafolyamatokat, többségük képes megszervezni, a feladatokat egymás között elosztani.
- Figyelnek a feladatok helyes sorrendiségére.
- Megfelelően használják a munkaeszközöket.
- Általában képesek a megbízatások pontos teljesítésére.
- Önállóan végzik naposi munkájukat, örülnek, ha teljesítették.

8. 3. Tanulás

A tanulás nem más, mint tapasztalatszerzés, amely sok-sok mozgással és játékkal alakítható.

- az a pedagógiai attitűd igény, amely a gyermeki tevékenységekben biztosíthatja a felfedezés lehetőségét, annak örömét.
- az óvodapedagógussal szemben elvárásként fogalmazódik meg hogy, a gyermeket a tevékenységekben megvalósuló tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse.

A gyermek érzékszervein keresztül szerzi tapasztalatait, érzelmi benyomásait. A gyermeki tanulás mozgatórugója a játék, amely cselekvésen alapul. A játékkedv, az utánzási vágy, a mozgásigény a játék alkotóelemei. A tanulás része a nevelési folyamat egészének.

Viszont ahhoz, hogy a gyermek kényszer nélkül spontán vagy irányított módon tanuljon, a nevelés egész folyamata szükséges.

Az érzelem a tanulás egyik legfontosabb része, a gyermeki érdeklődés irányítója, a cselekvés elindítója.

Célja:

- Az alap kultúrtechnikák elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése. Tapasztalatszerzés.
- Játékos ismeretszerzés.
- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása. Emlékezés, észlelés, szándékos bevetés és felidézés jelenjen meg.
- Növekedjen a figyelem tartalma, ideje, a gondolkodása.
- Jelenjen meg a szándékos figyelem, a cselekvőkészszerű gondolkodást kezdje el felváltani az óvodáskor végére a fogalmi gondolkodás.
- Gyermek vágyának, kíváncsiságának, érdeklődésének kielégítése.

Feladatunk:

- A gyermek cselekvő aktivitásra épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
- Spontán, játékos helyzetek kihasználása.
- Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra.
- Egyszerre, egy időben kevesebbet, de minőségben és alkalmazhatóságban több ismeretet nyújtunk a gyermekeknek, hogy ne érezzék kényszernek egy-egy megismerés, feladat megoldását.
- Olyan lehetőséget kínálunk fel, ahol megismerhetik a felfedezés, kutatás örömeit.
- Egyéni fejlődési ütem figyelembevételével a tevékenység felkínálása során.
- Segítjük a gyermek személyiségének kibontakoztatását, személyre szabottan pozitív értékeléssel.
- Fejlesztjük a gyermek önbizalmát élmények, sikerélmények biztosításával.

A tevékenység megszervezése:

A külső világ tevékeny megismerése, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, ének-zene, énekes játékok, gyermektánc, mesélés, verselés, játékos mozgás.

A kezdeményezések heti száma és időtartama hetente és életkor szerint:

Életkor	3-4 éves		4-5 éves		5-6-7 éves	
Mesélés, verselés	1x	10-15 perc	1x	15-20 perc	1x	20-30 perc
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	1x	10-15 perc	1x	15-20 perc	1x	20-30 perc
Ének-zene, énekes játék, gyermektánc	1x	10-15 perc	1x	15-20 perc	1x	20-30 perc
Külső világ tevékeny megismerése	1x	10-15 perc	1x	15-20 perc	1x	20-30 perc
Játékos mozgás	1x	10-15 perc	1x	15-20 perc	1x	20-30 perc

Csoportos foglalkozások		
Egyéni foglalkoztatás		Logopédia súlyosabb beszédhibáknál Gyógypedagógiai részképesség zavar fejlesztés
Mikro csoportos foglalkoztatási forma	Mesélés, verselés, ének, játék, mintázás, külső világ tevékeny megismerése	
Frontális foglalkoztatási forma		Játékos mozgás

A heti rend kialakításának elvei:

A heti rend kialakításánál a csoportban dolgozó óvónők pedagógiai önállósága érvényesül. A nevelői céltudatosság és tervszerűség fontos tényező. A tervezésnél figyelembe vesszük az adott csoport összetételét, fejlődési

szintjét, valamint a feldolgozandó témát. Ez által döntünk mikor kötött és mikor kötetlen az adott tevékenység. Kötetlen foglalkozásnál figyelniük kell arra, hogy megfelelő érdeklődést felkeltő legyen a kezdeményezés, mert csak ilyenkor bizonyul sikeresnek az ismeretek befogadása a gyermekkel. A heti tervben a napok tevékenységei felcserélhetők, témáik rugalmasan megváltoztathatók, amennyiben szükséges. (pl. váratlan esemény, stb.) Bizonyos tevékenységeknél alkalmazkodunk a másik csoport elképzeléseihez.

A fejlődés várható eredménye:

- Beszéljenek folyamatosan, tisztán, érthetően.
- Használjanak egyszerű és bővített mondatokat.
- Rendelkezzenek olyan jártasságokkal, készségekkel, hogy képesek legyenek a zökkenőmentes óvoda-iskola átmenethez.
- Részesei legyenek a játékos ismeret-és tapasztalatszerzésnek.

8.4. Mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás

A kisgyerekekhez a legközelebb álló műfaj a vers és a mese.

Segítenek levezetni a felgyülemlett feszültséget, az agressziót, a félelmeket, a szorongást. A mese örömforrás, társas élmény, amely a játékhoz hasonlóan nagy energiákat szabadít föl. A gyermek észrevétlenül vesz át erkölcsi normát, magatartásformát és tanul konfliktust kezelni, megoldási módokat találni.

A bárhol, bármikor előadható mese vagy vers segíti a spontaneitást, motiváló hatású, fejleszti a megértő, beleélő, érző képességeket és a gondolkodó, kíváncsi beállítódást. A vers a gyermek fejletlen beszédszerveit, fejleszti beszédlegzését, ritmusérzékét, belső képalkotását. A bábozás, dramatizálás segítségével megvalósítható az irodalmi anyagok többféle feldolgozása, gyakori ismétlése. Ez a módszer segítséget nyújt az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztésében.

Célunk:

- Legyenek képesek irodalmi élmények befogadására és reprodukálására, saját vers- és mesealkotásra.

- Örömmel hallgassanak népi, klasszikus, kortárs, értékes modern mesét, verset, elbeszéléseket.
- Fantáziájuk fejlesztése, szorongásaik, félelmeik oldása a mese eszközeivel.
- Pozitív érzelmi – értelmi – erkölcsi személyiségjegyek kialakulásával segíteni a gyermek harmonikus személyiségfejlődését.
- Az irodalmi élmények hatására fejlődnek a gyermek esztétikai érzelmei, melyek formálják magatartását, és cselekvésre ösztönzik.
- A szülők szemléletének formálása a mesélésről.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Érdeklődésnek és életkornak megfelelő irodalmi anyag összeállítása (népi, klasszikus és kortárs irodalomból egyaránt).
- Mondókák - versek - mesék segítségével fejleszteni a gyermekek nyelvi képességeit.
- A gyermek saját vers és mesealkotásának elősegítése, ösztönzése a megfelelő motivációs légkör megteremtése.
- Színházlátogatások szervezése.
- Könyvek elérhetőségének biztosítása.
- Kiegészítő és bábeszközök, barkácsolásához feltételek megteremtése.
- Az irodalmi élmény befogadásához szükséges nyugodt légkör kialakítása.
- Az irodalmi anyagot gyakran ismételtjük, lehetőség szerint mozgással és énekkel kísérve.
- A szülők meggyőzése az otthoni mesélés fontosságáról. Irodalmi művek ajánlása szülőknek.
- Külön hangsúlyt fektetünk a mesék élményszerűbbé tételére: képek, bábok, leporellók segítségével.
- A hangsúlyozással, gesztusainkkal, mimikánkkal élményszerű átadásra törekszünk.

A tevékenység megszervezése:

A játék mellett a másik fontos nevelési eszköz a mese, vers, amely ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek. A beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése lényeges része programunknak a napi tevékenység során többször is megjelenik a helyzethez illő mondókák, versek, mesék, kitalált történetek formájában.

A 3-4 éves gyermekeknél mindennapos a mondókázás, nagy jelentőségű a testi kapcsolat iránti gyermeki igény kielégítése, ami nyugtatóan hat a

gyermekre. (simogatók, tapsoltatók, lovagoltatók...) Mesét vagy verset a hét minden napján hallanak a gyerekek. Fontosnak tartjuk a nyugodt légkör megteremtését a mesehallgatások során. Hiszen a mesehallgatáshoz ez elengedhetetlen feltétel. Az irodalmi anyagok választásnál figyelembe vesszük az aktualitást: ünnepet, természeti változásokat, a témákat kiegészítjük az irodalmi anyaghoz kapcsolódó találós kérdésekkel, szólásokkal, közmondásokkal.

Kedvelt tevékenysége az óvodásoknak a bábozás és a dramatizálás. Mindkettő szorosan kapcsolódik a meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez. A bábozás, dramatizálás során a gyerekek kifejezhetik, átélhetik, eljátszhatják saját érzéseiket, ezáltal fejlődik személyiségük. A bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges eszközöket, kiegészítőket, maguk is elkészíthetik barkácsolás keretében, átélve az önálló alkotás élményét, az önkifejezés módjaként.

A közösen átélt örömök elszakíthatatlan szálakkal kötik össze az óvodapedagógust és a gyermekeket egymással és az anyanyelvünkkel.

A fejlődés várható eredményei:

- Szívesen és önként hallgassanak mesét, verset, mondókát vagy elbeszélést.
- Maguk is kezdeményezzenek mesélést, verselést, mondókázást.
- Használják a mese nyelvi fordulatait, kifejezéseit.
- Önként vegyenek részt a bábozásban, dramatizálásban és ők is kezdeményezzenek.
- Nézegessék szívesen kedvenc képeskönyveiket, meséskönyveiket és óvják meg épségét.
- Számukra ismeretlen szavakkal bővüljön szókincsük.
- Képesek legyenek meséket, történeteket, verseket alkotni. dramatizálnak, báboznak, lerajzolnak egy-egy meserészletet.
- Figyelmesen végighallgatják óvónőjüket és társaikat.

8. 5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Vizuális kultúránk egész életünk során fejlődik, és áthatja a mindennapokat. A gyermek vizuális kultúrája a környezetéből jövő spontán vizuális ingerek és szervezett tapasztalatszerzési alkalmak hatására fejlődik. A

világról egyre pontosabb ismereteket, tapasztalatokat, benyomásokat szerez, majd sokrétű ábrázoló tevékenysége során ezeket újra alkotja.

Az ábrázolás nem más, mint a tárgyi világ érzelmi és cselekvő birtokbavétele.

A vizuális nevelés célja:

- A gyermekek egyéni fejlettségi szintjének megfelelő képi, plasztikai kifejező képesség birtokába jussanak.
- Fejlődjön szépérzékük. Tudjanak rácsodálkozni és éljék át, értékeljék környezetük szépségeit.
- Ismerkedjenek meg a népművészetek eszközeivel, népi díszítő motívumok jelenjenek meg alkotásaikban, koruknak megfelelően gazdagodjon belső képi világuk.
- Valósuljon meg az élmény, fantáziavilág szabad képi kifejezése.
- A tevékenységeket a nyitottság, igényesség jellemezze.

Feladatunk:

- A gyermekek számára legyen szabadon választott tevékenység a mindennapokban.
- Differenciált fejlesztés a finommotorika, a látás, az észlelés, a szem-agykéz koordinációjában.
- Lehetőség biztosítása a megkezdett munkák befejezésére.
- Igényeljék az ábrázoló tevékenységet, örömforrás legyen a gyermeknek. A gyermek egyéni fejlettségi szintjéhez mért tervezés megvalósítása.
- Különböző anyagokkal, módszerekkel megismertetni a gyermekeket.
- Tehetség gondozás.
- Gyermekmunkák pozitív értékelése.
- Esztétikus környezet kialakítása a gyermekmunkákkal.

Az ábrázolás megjelenésétől az ábrázolás kiterjedéséig hosszú fejlődési út vezet. Ennek üteme gyermekenként változó. Ezért folyamatosan figyelünk arra, hogy melyik gyermek milyen szinten áll a fejlődés különböző szakaszaiban. Ezért fontos, hogy a tervezésnél szem előtt tartsuk az egyéni fejlettségi szintet. A fejlődési szintek ismeretében arra törekszünk, hogy a gyerekek a fejlettségüknek megfelelően eleget gyakorolhassanak.

Sok vizuális és esztétikai élménnyel segítjük a fejlődést. A fejlődés során a képességek egyre magasabb szinten működnek. Az ábrázolásuk egyre jobban tükrözi a valóság jellemzőit. Nem siettetjük a fejlődést. A tehetség ebben a

korban is megmutatkozhat, mint lehetőség, az ábrázolási tevékenységek iránti vonzódásban, egyéni látásmódban, kifejezőkészség gyorsabb fejlődésében. Ezért biztosítjuk a gyakorlást és a továbbfejlődés lehetőségét.

Különös gondot fordítunk a vizuális tevékenységek megszervezésére. Sok élményt biztosítunk a gyerekeknek, hogy kedvük legyen az alkotáshoz. Kirándulásokat, sétákat, színházlátogatásokat szervezünk, felhívjuk a figyelmüket az érdekes dolgokra, szokatlan jelenségekre, növényekre, állatokra, természeti tárgyakra.

Megfelelő mennyiségű és minőségű eszközt biztosítunk a gyerekeknek, melyek méretben is alkalmazkodnak a gyerekekhez, nem károsítják az egészségét, célszerűek, balesetmentesek. Megtanítjuk a technikákat a biztonságos eszközkezeléshez. Helyet biztosítunk a zavartalan alkotáshoz.

Olyan légkört teremtünk, melyben a gyerekek szabadon ismerkedhetnek bármely eszközzel, technikával. A rajzolást, festést, kézimunkát rugalmasan beépítjük a napirendbe.

A kézimunkához tartozó tevékenységek közben fejlődik a gyermek kezének finommozgása, a megfigyelő, problémamegoldó és egyéb képességei, a rész és egész viszonyának (térben) megértése, a térbeli tájékozódás, a háromdimenziós látásmód. Változatos tevékenység szervezési formákat biztosítunk.

Téma javaslatok szempontjai:

- Figyelembe vesszük a gyerekek fejlettségi szintjét, és élményeit.
- Téma javaslatainkhoz lehetőséget adunk, hogy a gyerekek többféle technikai megoldás közül választhassanak.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Élményeiket képesek vizuálisan megjeleníteni.
- A képi kifejezés változatos eszközeit készség szinten alkalmazzák.
- Színhasználatuk változatos, vannak kedvenc színeik.
- Formaábrázolásuk egyedi.
- Emberábrázolásuk részletező, néhányuk mozgásábrázolásra is képes.
- Önállóan díszítenek tárgyakat különböző technikákkal.
- Tevékenységük örömteli, gyönyörködnek saját és mások munkáiban.
- Szívesen vesznek részt kollektív munkában.
- Eszközhasználatuk kialakult.
- Tudnak önállóan formákat mintázni elképzelés alapján, megfigyeléseik felhasználásával.

- Térábrázolás megjelenik, a tér érzékelése a szemlélő számára észlelhető, változatos.

8. 6. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

"A zene lelki táplálék és semmi mással nem pótolható. Aki nem él vele lelki vérszegénységben él és hal."(Kodály Zoltán)

Célunk:

Amikor csak tehetjük, énekelünk, hiszen ez is anyanyelvünk. Az énekes népi játékok, mondókák, dalok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások segítik a gyermekek zene iránti érdeklődésének felkeltését, zenei műveltségük alapjainak lerakását, valamint a zenei képességeik (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásuk alakulását.

A szülőföldünk népdalának, népzenejének, népszokásoknak és a népi hangszereknek a gyermekekkel való megismertetése.

Feladatunk:

Az óvodai ének-zenenevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, ölbeli játékok, mondókák, gyermekdalok mellett a Kodály alkotta módszer is folyamatosan jelen, van. A zene és a hozzá kapcsolódó mozgás az óvodai mindennapok része. A zenei formákat igyekszünk megismertetni a gyermekekkel. Ezért sokat énekelünk, hallgatunk zenét.

A zene megszerettetése érdekében gyermekeinket inspiráljuk arra, hogy hozzanak otthonról nekik tetsző zenéket, alkalmat adunk ezek meghallgatására. A kortárs dalokat is szívesen hallgatják. Zenehallgatásnál feladatunk, hogy a gyerekek megtanuljanak szívesen, türelmesen hallgatni, befogadni, figyelni a zenét, a dalt, a zenei hangokat.

Játékosan táncra is neveljük óvodásainkat. Gazdag mozgásanyaggal, mondókával, táncbetéttel látványossá tudjuk tenni óvodai ünnepélyeinket. Az élményt nyújtó közös énekléssel, körjátékkal vagy mondókázással művészeti és esztétikai élményhez juttatjuk gyermekeinket.

3-4 éves korban személyes ölbeli játékokkal, később mozgásos énekes játékokkal erősítjük a gyermekek pozitív viszonyulását a zenéhez. Fontos, hogy soha ne erőszakoljuk a gyermekre az éneket, zenét, figyelembe vesszük a gyermek érzelmi állapotát, életkori sajátosságait.

A tevékenység megszervezése:

Az ének-zeneifoglalkozásokon az énekes játékokat csoportosan, míg a zenei képességfejlesztést nem csak csoportosan, hanem mikrocsoportosan, illetve egyéni szervezési formában oldjuk meg.

Az éneklés a nap bármelyik szakaszában megjelenik, ez a komplex megjelenés az óvónő gazdag zenei ismeretéről, valamint éneklési kedvéről árulkodik.

Az ének-zene anyagának összeállításánál figyelembe vesszük:

- Csoport gyermekeinek életkori adottságait.
- Milyen képességet kívánunk fejleszteni a kiválasztott anyaggal.
- Kapcsolódjon az évszakhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz.
- Zenei képességfejlesztés (ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékeztető és reprodukáló képesség, belső hallás, zenei formaérzék).
- Ritmushangszereink, tervezetten állandóan használatban legyenek.
- Fontos, hogy az adott helyen és időben a gyerekek hangulatát, aktivitását, közreműködési kedvét és az időjárást is figyelembe véve válasszunk témát.
- Kisgyermek spontán ének-zenei kezdeményezéseit is tartsuk tiszteletben, hagyjuk kibontakozni őket.
- Vegyük figyelembe a fokozatosság elvét.
- Egyéni fejlesztés.

A fejlődés várható eredménye:

- Gyermekek szeressenek énekelni, szívesen játszanak dalos játékokat.
- Szívesen hallgassanak zenét.
- Ismerjenek fel minél több hangszert, maguk is legyenek képesek egyszerűbb hangszerek használatára (dob, ritmuskalapács, triangulum, stb.)
- Mozgásuk esztétikus, ritmuskövető legyen.
- Bátran énekeljenek, akár egyedül is.
- Tudjanak mondókákat, dalokat tisztán énekelni, megfelelő szövegkiejtéssel.
- Érzékeljék a magas és a mély hang különbségét.
- Ismerjék fel a gyors-lassú tempót és ezt alkalmazni is tudják.
- Képesek a halk és hangos közötti különbségre, maguk is alkalmazzák énekükben, beszédükben.
- Sokféle zörejangokat, környezetük hangjait ismerjék fel.

- Egymáshoz igazodva táncoljanak.
- Ismerjék az ünnepekhez, népi hagyományokhoz kapcsolódó énekeket, dalos játékokat.

8. 7. Játékos mozgás

Az óvodáskorú gyermek egyik életkori sajátossága a nagyfokú mozgásigény, ez kihat élete minden területére. Amennyiben ez az igény nem elégül ki kellőképpen, általános nyugtalanság, ingerlékenység, dekoncentrálttság, vagy esetenként agresszió jelentkezik a gyermek viselkedésében. A gátló hatás azonban más oldalon is jelentkezik: a mozgáskoordináció lelassul, a mozgások szögletessé válnak, célirányultságuk csökken, az állóképesség gyengül. Tehát a jövőbeni cselekvések, tevékenységek mozgásos alapjai hiányosak lesznek.

Programunkban a mozgás életelem, mint a víz, a levegő. A mozgás ugyanúgy jelzi a személyiség fejlettségét, mint bármelyik más tevékenység.

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek mozgáskoordinálását és testi képességeit, azonban hangsúlyozzuk a társakra és egymásra való odafigyelés fontosságát is. A spontán és szervezett mozgásos játékok hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához. A fejlődést elősegítő mozgásanyagot a gyerekek egyéni szükségleteit és képességeit figyelembe véve állítja össze az óvodapedagógus.

A mozgás értékelésénél számba kell vennünk, hogy bármilyen mozgásos tevékenység lezajlásában fontos szerepet játszik egy hármas egység: értelmi – technikai - képességbeli összetevő. E trió egységesen biztosítja a célszerű mozgás megvalósulását.

A mozgásfejlettség mutatói:

- Mennyire célirányosak a mozgások.
- Mennyire terhelhető időben, nehézségi fokban.
- Mi jellemző a teljesítőképességére.
- Képes-e minden természetes mozgás elvégzésére.
- Mozgása folyamatos és gördülékeny.
- Milyen jellegű mozgásokban nyilvánul meg ügyessége.
- Milyen ügyesen használja az eszközöket.
- Tudja-e rendezni a mozgássorokat.
- Helyesen méri fel a térbeli viszonyokat.
- Képes-e változó tempójú, ritmusú, irányú mozgásra.

A fenti megközelítések javarészt mozgásos és csapatversenyek alkalmával hoznak értékelhető adatokat.

A rendszeres testmozgással hozzájárul az óvoda, mint nevelő intézmény az egészséges életmód szokásainak megalapozásához.

Célunk:

- Motoros képességek fejlesztése: kondicionális, koordinációs képességek.
- Fejlődjön a gyermekek természetes mozgása: járás, csúszás, kúszás, mászás, futás, ugrás, dobás, támasztás, függés, egyensúlyozás.
- A rendszeres mozgás járuljon hozzá a nagy és kismozgások kialakulásához. Fejlődjön téri és időbeli tájékozottságuk.
- Ismerjék meg a gimnasztikát, labdagyakorlatokat és a sokszínű, változatos testnevelési játékokat.
- Bátran használják a különböző testnevelési eszközöket.
- Válgják a gyermekek természetes igényévé a mindennapi rendszeres mozgás.
- Fejlődjön a társaikhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk a mozgás végzése közben is.

Feladatunk:

- Tervszerűen felépített, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó és az egyéni szükségleteiket figyelembe vevő mozgások kombinációira lehetőséget adó játékok alkalmazása és gyakorlása.
- A gyermekek meglévő mozgástapasztalataira építjük a különböző mozgások elsajátítását.
- Kihasznljuk a szabad levegő adta lehetőségeket.
- Egészséges életmódot erősítő tevékenységek biztosítása.
- Baleset megelőzésre törekszünk, és erre buzdítjuk a gyerekeket is.

A tevékenységek megszervezése:

A gyermekek mozgásigényének kielégítését és fejlesztését a testnevelési foglalkozások, mindennapos testnevelés és szabadban végezhető mindenféle mozgásos tevékenységek szolgálják, melyeket részben a gyerekek szabadon választhatnak, vagy az óvónő kezdeményezi, szervezi. A gyerekek a szabad levegőn annyit mozognak, amennyire egyénileg igényük van.

A tervszerűen felépített foglalkozásokat, mindennapos testnevelést időkeretek határozzák meg.

Életkori és egyéni sajátosságait, képességeiket figyelembe véve tervezzük a mozgásanyagot.

Rendszeresen szervezünk sétákat, kirándulásokat, amelyek a mozgásigény kielégítésén kívül egyéni és együttes élményhez is juttatjuk a gyermekeket.

A játékos mozgás foglalkozásokra hetente egyszer kerül sor. Időtartama korcsoportonként változik.

A kicsiknél kezdetben mozgásos játékokat kezdeményezünk, szerepes futójátékok után egyszerűbb szabályjátékokkal is megismertetjük őket.

Különböző gimnasztikai elemekkel is fokozatosan ismertetjük, a gyakorlatok végzésénél a bemutatás és segítségnyújtás módszerét alkalmazzuk.

Nagyobbaknál felidézzük az előző évben megismert gyakorlatokat és kedvelt játékaikat. A terhelést fokozatosan növeljük. Ebben az életkorban ösztönözzük már a gyermekeket a szebben és pontosabban végrehajtott mozgásra.

A foglalkozások anyagát az előző évek gyakorlatára építjük, a gyakorlatokat magasabb szinten végeztetjük.

Fontosnak tartjuk fejleszteni az önállóságot, bátorságot, kitartást, egymás segítségét, kudarctűrő képességet, egymás sikereinek elismerését.

A fejlődés várható eredménye:

- Szeret mozogni és igényli a mozgásos játékokat.
- Kitartóvá válik a mozgásos játékokban, tevékenységekben.
- Tud néhány futó, fogó játékot irányítás nélkül játszani.
- Tud térben tájékozódni, ismeri az irányokat.
- Vigyáz önmaga és társai testi épségére.
- Versenyjátékokban betartják a szabályokat.
- Ismerik és alkalmazzák a különböző vezényszavakat.
- Rendeltetésszerűen használják a tornaeszközöket.

8. 8. A külső világ tevékeny megismerése

Környezeti nevelésünk tudatformáló, tapasztalatokat és ismereteket gyűjtő, a gyermek környezetéhez kapcsolódó pozitív viszonyát alakító tevékenység. Azoknak a szokásoknak és magatartásformáknak a kialakítása, amelyek a környezettel való harmonikus együttélést biztosítják a gyermekek későbbi életviteléhez.

Lényeges jellemzője a gyermeket körülvevő természeti és társadalmi környezet felfedezési, megismerési lehetőségének sokoldalú biztosítása. Szükséges, hogy tudatában legyünk annak, mennyire fontos számunkra a környezet egésze és helyi része.

Közvetlen környezetünkkel mindennapos kapcsolatban vagyunk. Átéljük állapotát, változásait, részesei, alakítói, felelősei és hatásának szenvedői is vagyunk. A világ megismerhető analitikus és holisztikus módon. Az analitikus megismerési folyamatban a környezetnek csak kis része tárul fel előttünk, a holisztikus látásmód ráirányítja a figyelmet arra, hogy nincs a környezetben elhanyagolható, lényegtelen, felesleges tényező a természetben minden összefügg egymással.

Célunk:

Szerezzenek tapasztalatokat önmagukról, az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezetükről.

Váljanak képessé önálló véleményalkotásra a környezet alakításában.

Alakuljon ki a gyermekekben környezettudatos magatartás, a környezet szeretete.

A gyermek a környezetéből szerzett ismereteit játékában élje, gyakorolja, használja egyéb tevékenységeiben is.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tudatosan törekedjen arra, hogy minél több tapasztalatot szerezzenek, élményt gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükről, segítse elő döntési képességeik fejlődését.
- Ismerjék meg a szülőföld jellegzetességeit, értékeit, néphagyományait, helyi hagyományait, a családi és tárgyi kultúra értékeit, ösztönözzük a gyerekeket ezek szeretetére, védelmére.
- A foglalkozásokat lehetőség szerint a szabad természetben szervezze meg. (kirándulás, séta)
- Élmények biztosításával segítse az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzését.
- Tudás iránti vágy felkeltése, ébrentartása, kielégítése.
- A differenciált bánásmód elvének és az egyéni képességekhez igazodó feladatadás szem előtt tartása a tehetséges gyermekek fejlesztésében is.
- A gyermekek rávezetése a természetben végbemenő egyszerű változások okaira.

- A gyermekek meglévő ismereteire alapozva, lehetőséget adunk, hogy az alkalmi és folyamatos megfigyelés, gyűjtés, szimulációs játék, egyszerű kísérlet alkalmával minél több érzékszerv bevonásával tapasztalhassanak.
- Figyeljenek a gyerekek közvetlen környezetük tisztaságára, ne szemeteljenek az óvodában.

A külső világ tevékeny megismerésének témaköreit mindig az aktuális évszakok, napszakok események, ünnepek határozzák meg.

Terveinkben sok séta is szerepel. Így biztosítjuk környezetünk, saját kultúránk megismerését. A gyermekek figyelmét a természet változásai felé fordítjuk. Tevékenységeink során minden helyzetben a környezetet védve járunk el, hogy életükben váljon szükségletté a környezetvédelem.

Felkészítjük a gyermekeket a demokratikus társadalmi életre, ami közvetlen környezetükön keresztül hat rájuk, és amelyben különböző vélemények, értékítéletek lehetnek egymás mellett.

A tolerancia, mások véleményének, érzéseinek és gondolatainak tiszteletben tartása arra neveli a gyermeket, hogy képes legyen elfogadni másokat.

Fontos a pozitív példaadás az óvónő, dajka szülő részéről, hiszen akkor tudunk a gyermek számára hitelesek lenni. A környezeti nevelést a játékosság, változatos tevékenységek jellemzik. A megismerés módszerei: megfigyelések, vizsgálatok, mérések, kísérletek, modellezések. A korszerű pedagógia módszerek alkalmazása: differenciálás, projekt módszer hatékonyabbá teszik a fejlesztéseket.

Szem előtt tartva a következő elveket:

- A szemléletesség, fokozatosság, folyamatosság elve.
- A kreativitás erősítése.
- Meglévő képességből kell kiindulni, és a hiányos képességet kell támogatni.

A fejlődés várható eredményei:

- A gyermekek elemi ismeretekkel rendelkezzenek önmagukkal kapcsolatban (lakcím, szülők neve, foglalkozása, születésük időpontja, helye, óvoda neve).
- Környezeti nevelés témái közé beépített környezetvédelem jeles napjait ismerjék.
- Alakuljon ki bennük gyűjtögető szenvedély.
- Állatokról, növényekről legyenek alapvető ismereteik.

- Legyenek gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerjék a közlekedési eszközöket.
- Legyen a gyermek minden újra nyitott.
- Alakuljon kitartása, együttműködési képessége.
- Motiváltság jellemezze a feladatok elvégzését.
- A gyermekek tanuljanak meg eligazodni környezetükben, és óvják, védjék azt.

Matematika

A matematikai nevelés szoros kapcsolatban áll az életre neveléssel. Sajátos színtere az óvodai tanulási folyamatnak. Meghatározó szerepet tölt be a gyermekek képességfejlesztésében, érzelmi, akaratú tulajdonságok alakításában, a közösségi érzés formálásában. Az óvodapedagógusnak feladatai megoldásában építenie kell a gyermekkel való együttműködésre és a gyermeki aktivitásra. Olyan helyzeteket kell teremtenie melyekben a felfedezés, a tudás öröme fokozza a gyermek akaratát, önbizalmát, önfegyelmét, intellektuális érzelmeit. Alakítania kell ítélőképességét.

Célunk:

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása.
- A logikus gondolkodás megalapozása.
- Matematikai tartalmú tapasztalatok és ismeretek által a külső világ tevékeny megismerése, azok alkalmazása tevékenységeikben. Alakuljon ki tér-, sík-, szám- és mennyiség fogalmuk, ítélőképességük.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten szükséges megvalósítani.
- A tárgyak, személyek, jelenségek közötti mennyiségi, minőségi azonosságok, különbségek feltárása.
- A számfogalom alapozása, építése.
- Geometriai tapasztalatszerzés érzékelés, észlelés fejlesztésével.
- Sokféle tevékenység lehetőségének a biztosítása a tapasztalatszerzésre.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

Az egész óvodai élet alkalmas arra, hogy a gyermekek matematikai tapasztalatokat szerezzenek, és számtalan lehetőség kínálkozik a fejlesztésre is.

Feladatunk, hogy felismerjük a tevékenységek során a matematikai jelenségeket és megteremtsük a fejlesztés lehetőségeit, olyan eszközöket és tevékenységeket biztosítsunk, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszik lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését. A folyamatos cselekedtetések alkalmasak a matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására.

A komplex foglalkozások alkalmat adnak arra, hogy a korábbi benyomásokat rendszerezzük, a megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítsük és mélyítsük, a spontán tanultakat rögzítsük. A matematikai nevelés tartalma elsősorban a természetben, játékban, élethelyzetekben valósuljon meg. Ne csak ismeretek alkossák, hanem a gondolkodást fejlesztő cselekvéses és gondolati tevékenységek.

- Tárgyak személyek összehasonlítása, válogatások, rendezések, halmazképzések (kiválogatás, osztályozás, relációk, rendezés, irányított és szavakban történő összehasonlítás)
- Számfogalom előkészítése, alapozása (mennyiségek összemérése, halmazok összehasonlítása, összemérése, halmazok számlálható tulajdonsága: tőszám, sorszám, halmazokkal végezhető műveletek)
- Tapasztalatok a geometria körében (építések, tevékenységek tükörrel, tájékozódás térben és síkban)

A módszerek megválasztását az óvodapedagógus dönti el.

Általános szempont, hogy azt válassza, amelyik leghatékonyabban fejleszti a gyermeket. Döntésében vegye figyelembe a matematikai témát, fejlesztési területét, a gyermekek érdeklődési körét, fejlettségét, ismereteit, mozgáskészségét és igényeit.

Egy-egy matematikai fejlesztési feladat konkrét megvalósulása, tartalma függ a kézbeadott eszközöktől. Ezek megválasztásához a matematikai tartalmat és a gyermek érdeklődési körét szükséges szem előtt tartani. Ilyen a tanulást segítő eszköz, lehet tárgy, mozgás, hang, különböző játék, személy és ezek kapcsolatai.

Szervezeti formaként elsősorban kiscsoportos, páros és egyéni foglalkoztatási formát tartjuk hatékonynak. Alkalmazzuk a differenciált

feladatmegoldást és kooperatív technikákat melyek segítségével hatékonyabban fejleszthetőek a gyermekek.

A közös feladat közös élményt jelent a gyermek számára, ezzel is erősítve a csoporttudatot, miközben az egyéni feladatmegoldás egyéni sikert biztosít, mely növeli a feladatvállalási kedvet, segíti az önkontroll kialakítását.

Matematikai érdeklődés felkeltése:

A matematikai nevelés az óvodai nevelés minden területét áthatja. Beépül pl. a mesébe, a vizuális nevelésbe, a zene világába, az önkiszolgálásba. Minden élethelyzet alkalmas matematikai ismeretek közvetítésére, átadására.

Kíváncsiságukra, kísérletező kedvükre építve környezetüket igyekszünk úgy alakítani, hogy az ott található eszközök alkalmat nyújtsanak matematikai fogalmakkal való ismerkedésre.

Törekszünk arra, hogy az eszközök vonzóak legyenek, időnként frissítjük azokat. Az eszközöknek állandó helyet biztosítunk. Az udvar, a séta, a kirándulás szintén számtalan lehetőséget teremt a matematikai tapasztalatokra.

Az óvónő feladata a gyermekek figyelmének irányítása, a lehetőségek megláttatása (pl. a levelek formája, a kavics nagysága).

A matematikai nevelésben fontos szerepe van az óvónőnek. A gyermekek érdeklődését felkelti egy-egy új eszköz bemutatásával, problémafelvetéssel, a matematikai lehetőségek kihasználásával. A gyermek továbblépését ötletekkel, javaslatokkal segíti.

A fejlődés várható eredményei:

- Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataikat szabadon mondják el: egymás állításának igazságát ítélik meg.
- Képesek legyenek tulajdonságok szerinti válogatásra, sorba rendezésre.
- Használják helyesen a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos összehasonlítást kifejező szavakat.
- 10-es számkörben biztosan tudjanak műveleteket végezni.
- Tudjanak azonosítani különböző helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- Jobbra-balra, fel-le, kívül-belül, előtte-mögötte, fölötte-alatta, irányokat, helyeket, kifejező névutókat különböztessenek meg.
- Célunk, hogy legalább 10-ig tudjanak számlálni, tudjanak különféle elemekből különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet előállítani.

- Legyenek képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére. Értsék, és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban, az összehasonlítást, kifejező szavakat (hosszabb, rövidebb stb.).
- Tudjanak részt venni mennyiségek összemérésében, értsék és használják a térben való tájékozódáshoz szükséges névutókat (alá, fölé, közé stb.).
- Legyenek képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni.
- Ismerjék az ellentétpárokat? több-kevesebb, kisebb-nagyobb,...

9. HAGYOMÁNYAINK, ÜNNEPEINK

Az óvoda életében kiemelkedő jelentőségűek az időről – időre visszatérő közösségi események, az ünnepek.

Személyiségfejlesztő hatásuk fontos, hiszen egy – egy ünnep, jeles nap, de főleg az ezt megelőző tevékeny várakozás olyan erkölcsi tartalmat közvetít, amely a maga nemében pótolhatatlan. Az ünnepek akár természeti, akár társadalmi tartalmúak, akár néphagyományban gyökereznek, kiemelkednek a mindennapokból.

Fontos, hogy az óvodáskorú gyermek szintjén természetes életterükbe jelenjen meg. Az óvodai ünnepek és hagyományok a nevelőmunkánk szerves részét képezik. A gyermekek időérzéke még fejlődésben van ebben az életszakaszban. Az ünnepvárás, az ünnepre való készülődés segíti az időben való tájékozódást. Az az érzelmi töltet, ami az ünnepvárással együtt jár, észrevétlenül rögzíti az erkölcsi szokásokat és normákat.

Az ünnepeknél az együttlétre, szeretetre, szimbólumokra és gesztusokra tevődik a hangsúly.

Céljaink:

- Az ünnepek színvonalas megszervezése révén kiemelkednek az óvoda mindennapi életéből.
- A gyermekeket aktívan bevonjuk az előkészületi tevékenységbe.
- Az ünnepek külső megnyilvánulásai, formái is legyenek hangsúlyosak (esztétikus terem, környezet díszítés, alkalomnak megfelelő öltözködés)
- Egy-egy ünnep a szülőkkel, nagyszülőkkel való nyílt párbeszéd és szoros együttműködés.

Az ünnepeknek, hagyományoknak fontos szerepe van az intézmény arculatának formálásában, menedzselésében is. A szokásokat, hagyományokat ápoló ünnepek mellett az óvodában a jelképek szintjén meg kell emlékezni a társadalmi ünnepekről is. Az ünnepélyek formáját, jellegét, felelőseit az óvodavezető rögzíti az éves munkatervben. A társadalmilag elfogadott ünnepek mellett fontos, hogy valamennyi csoportnak legyenek saját ünnepei, szokásai, hagyományai. Ennek rendkívül nagy a közösségformáló szerepe, ezzel is fokozzuk a gyerekek összetartozását. Minden csoportban az óvodapedagógusok ötletei, speciális képességei felhasználásával, kiaknázásával készülünk az ünnepre.

Óvodai életünk hagyományos ünnepei:

Szüret az óvodánkban egy több napos esemény, melyre a gyermekek és felnőttek közösen készülnek, felelevenítve, megjelenítve a régi szüreti hagyományokat.

Márton nap alkalmából a nagyok dramatikus játék keretein belül bemutatják az ünnephez kapcsolódó szokásokat.

Mikulás alkalmával csoportonként a gyerekek verssel és dallal köszöntik a Mikulást.

Karácsonyi ünnepkörben minden csoport a saját életkorának megfelelően ismerkedik az ünnepkörhöz tartozó hagyományokkal. (advent, Borbála nap, Luca nap)

Karácsonykor a szülőkkel közös az ünnep. Karácsonyi dalokkal, versekkel, Betlehemes játékokkal kedveskednek a gyerekek családjáiknak.

Farsangkor szülőkkel közösen ünnepelünk, zenés műsorok és közös mulatozás.

Húsvét alkalmával hagyományok átélése játékos formában, tojásfestés, locsolkodás, hangulati előkészítés az ünnepre.

Anyák napja alkalmából csoportonként egyéni felköszöntéssel, ajándékkal köszöntjük az édesanyákat és a nagymamákat.

Gyermeknap az óvodában.

Ballagás, évváró alkalmából a csoportok műsorral köszöntik a vendégeket. A nagycsoportosok verssel, dallal búcsúznak mindenkitől.

Kirándulás a két csoport közösen.

Születés – névnapokon az ünnepeket a csoport köszönti dallal, verssel

Nemzeti ünnepünkről megemlékezünk (márc. 15).

Az Együtt Egymásért Családi Nap egy jótékonysági rendezvény, ami az Alapítvány és az óvodai dolgozók közös szervezésével, lebonyolításával történik. A befolyt összeget az óvodásokra, játék vásárlásra költjük.

10. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

A kapcsolatok kiépítése a különböző nevelési szintekkel, fenntartóval, szakmai és társadalmi szervezetekkel az óvoda működéséhez elengedhetetlen. A kapcsolat kialakításában és fenntartásában fontos, hogy az óvoda nyitott és kezdeményező legyen.

10. 1. Kapcsolat a családdal:

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül. A szülők akkor elégedettek az óvodával, ha biztonságban érzik gyermeküket. Érzik az óvó – védő, szerető gondoskodást és toleráns partneri kapcsolatban szerezhetnek információkat gyermekeik fejlődéséről, közösségi magatartásáról. Törekszünk a kölcsönös bizalmon alapuló egyenrangú nevelőtársi viszony kialakítására. Az együttműködés során figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait. Az óvoda a kibővülő társadalmi környezetet jelenti a gyermekeknek. Meghatározó szerepe van a szülőről való leválás, önállóság és ismeretszerzés folyamatában. A gyakorlati munka tapasztalata azt igazolja, hogy az óvodában kialakított normák, szokások csak akkor lesznek maradandóak, ha a családi háznál megerősítést nyernek. Ez megfordítva is igaz. A gyermekek fejlődéséhez tehát elengedhetetlen a két nevelési szintér összhangja, együttműködése.

Az óvoda alapvető feladatai:

A szülőkkel való kapcsolattartás formáinak kialakítása, igény szerinti módosítása. Tapintatos, empatikus viszony építése.

Az óvónőnek a legnagyobb hangsúlyt azokra a kapcsolattartási formákra kell helyezni, melynek a család – óvoda átmenet okozta szorongást, félelem feloldást segítik.

Az óvodáskor második szakaszában legalább ennyire fontos, hogy a szülő átlássa az iskolakezdet. Ilyen jellegű ismeretekre a szülő csak akkor tud szert tenni, ha folyamatosan kapja az információt a gyerekeiről és rendszeresen konzultál a szülő, óvónő.

A kapcsolat formái:

- Első találkozás, a gyermek óvodába íratása. Anamnézis kitöltése.
- Óvodába még nem járó gyermekek szüleit is meghívjuk az év eleji szülői értekezletre. Szülői értekezletek, fogadó órák.
- Lehetővé tesszük a szülőknek a naponkénti rövid, lényeges közlésekre szorítókozó párbeszédet.
- Családlátogatás – igény szerint.

10. 2. Kapcsolat az iskolával: Majosháza, Áporka, Dunavarsány

Az óvoda – iskola közötti átmenetet próbáljuk megkönnyíteni, hogy már óvodáskorban elvisszük egy alkalommal a gyerekeket az iskolába. Az itt szerzett élményeket a gyerekek beépítik játékukba, így oldják szorongásaikat. A zökkenőmentes átmenet, hogy rendelkezzenek a gyermekek azokkal a készségekkel, képességekkel, amelyekre az iskola építeni tud. A megfelelő iskolaérettségi állapot a gyermek továbbhaladása szempontjából elengedhetetlen.

Feladataink:

- A kapcsolattartásban szempont, hogy az iskola továbbfejlessze az óvoda által felvállalt helyi értékeket.
- Törekszünk arra, hogy a leendő első osztályos tanító néni meglátogassa a nagycsoportos óvodásokat, meghívjuk a szülői értekezletre, hogy a szülők tájékozódjanak az iskolai életről.

10. 3. Kapcsolat a közművelődési intézményekkel:

A közművelődési intézményekkel – Könyvtár, Művelődési Ház - történő kapcsolattartás során a gyermekek olyan spontán ismeretekhez juthatnak, melyeket az óvoda nem tud nyújtani. Az ilyen jellegű intézmények programjai érintik a nevelőket, szülőket, gyerekeket egyaránt és a társadalmi életbe való bepillantás lehetőségeit is felkínálja a gyerekeknek.

A kiállítások, a könyvtári beszélgetések, ünnepségek kapcsán szerzett ismeretek meghatározóak a személyiségfejlődés folyamatában.

10. 4. Kapcsolat a fenntartóval: Majosháza, Dunavarsány

A fenntartóval való kapcsolattartás az intézmény menedzselése, a funkciók maradéktalan ellátása szempontjából elengedhetetlen. A törvények, rendeletek egyértelműen megfogalmazzák, hogy a település önkormányzata fenntartói minőségben milyen ellenőrzési és beszámoltatási kötelezettséget róhat az intézményre. Ezeknek a kötelezettségeknek az óvoda igyekszik úgy eleget

tenni, hogy teljes kép alakuljon ki az óvodai nevelésről és a nevelés feltételrendszeréről.

10. 5. Kapcsolat az orvossal, védőnővel:

A gyermekek mentálhigiénés nevelése akkor lehet teljes, ha valamennyi erre specializálódott intézmény koordinálja feladatait.

Az ellátás tartalma:

- Egészségügyi szűrővizsgálatok.
- Tanköteles gyermekek szűrővizsgálata.
- Védőnői tisztasági (tetű) vizsgálat.

10. 6. Kapcsolat a szakszolgálatokkal, szaktanácsadókkal, szakértőkkel:

Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálat

- Esetmegbeszélések, közös családlátogatás.
- Jelzőrendszer működése.
- Szülők támogatása, óvodáztatási támogatás.

Logopédus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus

- Beszédhibák javítása.
- Tanulási nehézségekkel és magatartászavarral küzdő gyermekek fejlesztése.

Nevelési Tanácsadó, Szakértői Bizottság, Pedagógiai Szolgáltató Központ

A szakszolgálatokkal való együttműködés a legfontosabb gyermekvédelmi feladatok közé tartozik, mivel egyre nagyobb számban fordulnak elő az óvodában: idegrendszer éretlensége miatt, mozgás, beszéd, téri orientációs problémák és észlelés, részképeség zavaros gyerekek.

10. 7. Helyi civil szervezetek, alapítványok

Kapcsolatunk alkalomszerű eseményekhez kötött.

A Majosházi Óvodásokért Alapítvány kuratóriumával a kapcsolat heti rendszerességű. Júniusban az Együtt Egymásért Családi Napot közösen tartjuk.

11. GYERMEKVÉDELEM

Minden óvónő feladata figyelemmel kísérni a csoportjában járó gyermekek életkörülményeit, elősegíteni a családi környezetből adódó hátrányok csökkentését, mindent megtenni a gyermekek testi – lelki fejlődését gátló hatások megszüntetésére. Az ilyen jellegű tevékenység koordinálását a gyermekvédelmi felelős végzi, aki kapcsolatot tart a Gyermejjóléti Szolgálattal, Gyámügyi csoporttal, az óvodavezetővel együtt.

Célunk:

- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogok érvényesítése.
- Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Feladataink:

- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés: egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából.
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése.
- Bizalom elvű kapcsolat kiépítése a családokkal.
- A törvények és rendeletek naprakész ismerete, a munka hozzáigazítása.

A tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség kiemelten fontos. Az óvodapedagógus nevelő, fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét. Segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.

12. ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

Az ellenőrzés célja: az óvodában folyó pedagógiai gyakorlat segítése, fejlesztése, annak feltárása, hogy milyen mértékben közelítettük meg a Pedagógiai Programban kitűzött célokat és feladatokat.

Az ellenőrzés segíti a pozitív tapasztalatok elterjedését. A hibák, hiányok okainak feltárása előmozdítja a nevelés hatékonyságát, fokozza a személyes felelősség érvényesülését és a kezdeményezőképeség kibontakozását nevelőtestületünkben.

A Majosházai Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Az intézmény OM azonosítója: 037292

Intézményvezető:.....

Dátum:.....

P.H.

Nevelőtestületi elfogadás:.....

Dátum:.....

P.H.

Szülői szervezet nevében véleményezte: .....

Dátum:.....

Fenntartói jóváhagyás:.....

A fenntartó képviselőjében

Dátum:.....

P.H.

A dokumentum jellege: Nyilvános

Megtalálható: Az óvodában

Hatályos: Érvényes: A kihirdetés napjától visszavonásig